

Eue

DUKɔ FOFUAWO
KPLɔ-ĐODOWO

KPLE

XEXEME DUKɔWO
FE UĞNUDRɔFEGĀ
ĐOANYI-SE LA

United Nations

**DUKỌ FOFUAWO
KPLỌ-ĐODOWO**

KPLE

**XEXEME DUKỌWO
FE UÇNUDRÖFEGÄ
DOANYI-SE LA**

United Nations • New York, 1993

NYADZADZO
KAKA DZOMFE

ISBN 9964-2-0238-5

Translated and Printed by
Bureau of Ghana Languages
Accra.

NGONDONYA

Woda asi de Dodo siwo akplɔ Dukɔ Fofuawo la dzi le San Francisco le Masa26-lia dzi le fe 1945 me. Wode asi Dodo ɲlodj la te le Dukɔ Fofuawo fe Takpekpegā si wowɔ la fe nuwuwu eye Dodo la dze dɔwɔwɔ gɔme le Kele 24-lia dzi, le fe 1945 me. Se si wowɔ hetsɔ do Xexeme Dukɔwo fe Uɔnudrɔfegā la anyii la hā nye Dukɔ Fofuawo kplɔ Dodo la fe akpa vevi ade.

Dukɔ Fofuawo fe Takpekpegā la da asi de tɔtɔ siwo wowɔ le Dodo 23, 27 kple 61 ɲu la dzi le Dzome 17-lia dzi le fe 1963 me eye tɔtɔ siwo wowɔ la dze dɔwɔwɔ gɔme le Deasiamime 31-lia dzi le fe 1965 me. Wogawɔ tɔtɔ bubu le Dodo 61-lia ɲu eye Takpekpegā la da asi de edzi le Dzome 20-lia dzi le fe 1971 me eye wòdze dɔwɔwɔ gɔme le Anyɔnyɔ 24-lia dzi le fe 1973 me. Takpekpegā la gada asi de tɔtɔ si wowɔ le Dodo 109 ɲu la dzi le Dzome 20-lia dzi le fe 1965 me eye wòdze dɔwɔwɔ gɔme le Masa 12-lia dzi le fe 1968 me.

Tɔtɔ si wowɔ le Dodo 23 ɲu la da de dukɔ siwo anɔ Dedinɔnɔ 'Dajudoha me la fe xexlème dzi tso wuidéke (11) yi wuiatsɔ (15). Tɔtɔ si wowɔ le Dodo 27 ɲu la do kpe edzi be, dodo de sia de si dzi Dedinɔnɔ 'Dajudoha me nɔla asieke (9) ada asi do la, awɔ do (tsā la, ame adre (7) dzie woda asi do eye dukɔ atɔ (5) siwo nye Takpeha sia me nɔlawo qaa la hā fe asidada de qodo la dzi anɔ asieke (9) la me.

Tɔtɔ si wowɔ le Dodo 61 ɲu eye wòdze dɔwɔwɔ gɔme le Deasimime 31-lia dzi le fe 1965 me la da de Gakpɔmɔnū kple Hadomegbenɔnyawo fe 'Dajudoha me nɔlawo fe xexlème dzi, tso wuienyi (18) yi blaeve vɔ adre (27). Tɔtɔ si wogawɔ le Dodo ma ke ɲu la, dzi Takpeha me nɔlawo fe xexlème de edzi tso blaeve vɔ adre (27) yi blaatsɔ vɔ ene

(54). Tötro sia dze do gome le Anyonyo 24-lia dzi le fe 1973 me.

Tötro si wowɔ le Dodo 109 fe mama gbato ɲu la do kpe edzi be, ne wòhiā be woawɔ tötro ade le Dukɔ Fofuawo kplɔ Dodo ade ɲu la, ele be woawɔ Takpekpegā do ɲgo eye le takpekpe ma me la, takpekpevalawo fe ame eve le ame etɔ de sia de me la nada asi de tefe kple ɲkeke si dzi woawɔ takpekpea le hena tötro wɔwɔ la dzi. Kpe de esia ɲu la, ele be Dedinɔnɔ 'Daŋudoha la nada akɔ de edzi eye ne eglo godoo la, ame asieke (9) nalɔ de tefe la kple ɲkeke la dzi, (tsā la ame adre (7) fe asidada de dodo sia dzi koe hiā). Le Dodo 109 fe mama etɔ (3) me la, womewɔ tötro adeke le nuŋlodjì si gblɔ be, le Takpekpegā ewolia (10) wɔxi la, Takpekpegā la ate ɲu awɔ tötro ade si wòkpo be edze, la ɲu o. Le nuŋlodjì xoxoa nu la, "Ne Dedinɔnɔ 'Daŋudoha me nɔla adre (7) da asi de nuwɔna ade dzi to akɔdada me ko la, ele be woawɔ dodo la ɲudo." Dodo la fe mama sia dzie Takpekpegā la kple Dedinɔnɔ 'Daŋudoha la de afɔ do le takpekpe ewolia (10) wɔxi le fe 1955 me.

**DUKO FOFUAWO
KPLC-DODOWO**

Mí Dukɔ Fofuawo
fe Habɔbɔ me nɔlawo,

Kple didi vevie be, míade amegbetsome la tso fu siwo somevi míekpe kple nukpekeame siwo me mieto le xexemeua eve siwo va yi me;

eye be míado kpe edzi be míexɔ se be amegbets de sia de nye agblɔdəvi eye gomekpo kpo ssɔe li na ame sia ame; edanye nyɔnu alo ŋutsu o;

eye be bubudede amehavi fe amenyenye ɲu le vevie,
eye be dukɔwo katā, loloawo kple sueawo siaa sɔ le go de sia de me;

eye be míawɔ de dodo kple se siwo awɔe be nutesewɔwɔ,
bubudede ame nɔewo ɲu kple dekawɔwɔ nanc dukɔwo dome;

eye be hadomegbenɔnɔ kple agbe dɔunɔnɔ naxɔ de ayadudu tese le amegbetsome la me,

eye be ablɔdə akuakua nasu amegbetsome la si ta la;

míedoe be, dukɔwo nanc de wo nɔewo ɲu le ɲutifafa, lɔlɔ kple tomefafa me abe nɔviwo ene;

eye be to dekawɔwɔ fe kadodo blibo me la, míado ɲutifafa kple dedinɔnɔ de ɲgɔ le dukɔwo katā dome;

eye be to asidada de dodo siwo ahe ɲutifafa ve kple wɔwɔ de wo dzi me la, dukɔ adeke magaho ava de ehavi dukɔ ɲu azɔ o, negbe dzaa de wohiā hena amegbetsome la katā fe nyui;

eye be miawɔ dukɔ kple dukɔwo dome kadodo fe dɔdɔwo ɲuds atɔo ado gakpɔmɔnu kple hadomegbenɔnyawo de ɲgɔ le dukɔwo katā dome ta la;

míede adzɔgbe be miato mɔ sia mɔ nu akpo ta na míafe taqodzinu siwo katā dzi mietɔ asii le dodo siawo wɔwɔ me.

Míafe ɲuse nue, míafe Dzidudu siwo kpɔ gome le Takpekpe si wɔwɔ le San Francisco, la de asi Ɖodo siwo miewɔ be woatsɔ akplɔ Habɔbɔ sia, si wona ɲkɔe be, Dukɔ Fofuawo la, te dɔ.

TA 1

Taqodzinuwo Kple Gomedokpewo

DODO 2

Dukɔ Fofuawo fe Taqodzinuwoe nye:

1. Be woakpɔ ɔutifafa kple dedinɔnɔ fe nyawo gbo le dukɔwo katā dome. Be woawɔ esiawo la, ehiā be woawɔ dɔ asi le asime kple dukɔwo eye woade afɔ siwo axe mɔ na ɔqdzidodo na amehavi fe agbe kple efe ɔutifafa me nɔnɔ. Ele be woado asi avahoho, dukɔ bubu dzidzedze akpasesē kple nuwɔna siwo wɔnɛ be ɔutifafa menɔa dukɔwo dome o la dzi eye woakpɔ egbɔ be wowɔ domedzadzraðo le dukɔ siwo dome masɔmasɔ do ta do la dome le dɔðo kple se siwo dzi xexeme dukɔwo da asi do nu be woagable naneke le ɔutifafa si xexeame hiā vevie la ɔu o;
2. Be woado dukɔwo kple dukɔwo dome xɔlɔwɔwɔ fe kadodo nyuitɔ fe taqodzinu si nye bubudede ame nɔewo ɔu kple gomekporɔkpɔ ssɔce la de ɔngɔ eye be woade afɔ siwo ahe dzidzemekporɔkpɔ kple ɔutifafa me nɔnɔ ve na xexeametɔwo katā.

Dukɔ Fofuawo Kplɔ-Đodowo

3. Be woate ɔu akpɔ ta na dukɔwo fe alədodo wo nɔewo le kuxi siwo le su dem na wo la qede da me le gagpɔmɔnunyawo, hadomegbenɔnyawo kple ameawo fe gbesiagbe gbenɔnɔ fe nyawo me. Đodo lae nye be woana amewo nanya be, ehiā be woade bubu amegbeto-

fome la fe gomekpokpōwo kple ablōdēnōnō ṣu dememānō mee. Nyēnu, ḷutsu, gbegbogblō, dzotsofe alo xōse fe vovototo manye mōxenu o, eye

4. Be dekawōwō le go siawo me nanye mōnu si dzi dukōwo nato akpō wofe Taqodzinu vevi siawo.

DODO 2

Be Habōbō la kple emenlāwo nakpō ta na wofe Taqodzinu siwo le Dodo gbātō me ta la, woakpō dodo siwo gbōna la dzi le wofe dōwōwōwo me;

1. Wotu Habōbō la me nōnō de dodo sia dzi be, emenlāwo katā sō eye wonye dukō nō dokuisiwo.
2. Dukō siwo katā le Habōbōa me la, dometō de sia de awō dō si dze ḷgōe le habōbōa me la, abe ale si wole Habōbō-kplō-Dodowō mee la ene, be woadze na gōmekpokpō kple vide siwo le Habōbō la me.
3. Ele be Habōbō me nō dukōwo katā nakpō egbō be yewo dzra yewo dome masomasōwo kple dzre kukluiwo dō le mō nyuitō kekeake nu be yewofe nuwōnawo nagađe tsi ade ḷutifafa, dedinōnō kple nutefewōwō si xō afe de xexeme dukōwo dome la o.
4. Ele na Habōbō me nōlāwo katā bena woaxa de fomedodo si le wo dome la ta adzudzō ḷodzidodo kple wo nōewo dzidzedze akpasesētōe, elabena nuwōnā siawo nye nu siwo dzi Dukō Fofuawo fe Dodowō meda asi dō o.
5. Ele be Dukō Fofuawo Habōbō me nō dukōwo nado alō

Habobo sia ne ede afə ade de dukə ade si medi be yeawo de Habobo la fe Dodo dzi o la ŋu.

6. Habobo la, akpo egbo be dukə siwo mele Dukə Fofuawo fe Habobo me o la hă wɔ de Dodo siwo do ŋutifafa kple dedinənɔ de ŋgo la dzi.
7. Se mede Dukə Fofuawo dzi le Dodo siawo me be, wɔade nu dukə adeke fe nya alo nuwɔna si ka dukə la me tɔwo qede ko la me alo abia be woahe nya la de Dukə Fofuawo gbo hena domedzadzra dɔ o. Ke hă la, Dodo sia maxe mo de Habobo la fe afəqede abe ale si woŋləe de Dodo la fe Ta 7-lia me ene ŋu o.

TA 2

CNCNEMCGBAH

DODO 3-LIA

Dukɔ siwo do Habɔbɔ sia gome anyi eye wode Dukɔ Fofuawo fe Takpekpegā le San Francisco alo wode asi Habɔbɔ sia dodo anyi fe Nuŋbɔdi la te le Dzove Gbātɔ dzi le fe 1942 me eye wode asi Habɔbɔ la fe Dodo Ijɔdiao wo te abe alesi wɔŋbe di le Dodo 110 me ene la, woe nye Dukɔ siwo tame Habɔbɔ sia mie do.

DODO 4-LIA

1. Mɔdɛde li be, Dukɔ siwo katā lɔa ŋutifafa eye wole klalo be yewoawɔ de Dodo wo dome la, ate ɲu ado Dukɔ Fofuawo fe Habɔbɔ me.
2. Hafi woaxɔ dukɔ ade de Dukɔ Fofuawo dome la, Dedinoŋɔ 'Daŋudoha la abu efe xɔxɔ de hame nya la ɲu gbā, hafi Takpekpegā la ada asi de edzi.

DODO 5-LIA

Ne dedinɔnɔ 'Daŋudoha la tso de dukɔ ade si le Habɔbɔ la me ɲu de agblādzenuwɔna ade ta la, Dedinɔnɔ 'Daŋudoha la ate ɲu atsɔ dukɔ ma se hamenɔnɔ kple gomekpokpɔwo aku ati to Takpekpegā la dzi eye Dedinɔnɔ 'Daŋudoha la koe agate ɲu ade mo le dukɔ la fe hamenɔnɔ ɲu.

DODO 6-LIA

Dedienono 'Dajuqoha la ate nu ado adaju na Takpekpegā la be, wòadé dukɔ ade si gbe be yemawɔ de Habɔbɔ la fe dɔdowɔ dzi o, si gɔmee nye be, enɔa dadam le Habɔbɔ la fe Dɔdowɔ dzi atarađii la le Habɔbɔ la me blibo.

TA 3

ME AHCWCD SIWO LE HABɔBɔ

DODO 7-LIA

1. Dɔwɔha siwo gbɔna dzie wotu Habɔbɔ la do.
Woawoe nye:

Dukɔ Fofuawo fe Takpekpegā
Dedienono 'Dajuqoha
Gakpɔmɔnu kple Hadomegbenɔnyawo
'Dajuqoha
Xɔdeasi Dukɔwo 'Dajuqoha
Xexeme Dukɔwo fe Uɔnudrɔfegā kple,
Habɔbɔ la fe Agbalèdzinɔlagā fe Dɔwɔfe.

2. Habɔbɔ la kpɔ mɔ agado Dɔwɔha bubu siwo wòkpɔ be ehiā le Ha-kplɔ-Dodo la nu.

DODO 8-LIA

Dukɔ Fofuawo mexe mɔ de ame adeke, nyɔnu alo ɲutsu, fe dɔwɔwɔ nu le efe dɔwɔha alo dɔwɔha fe alɔdze adeke me o.

TA 4

TAKPEKPEGĀ LA ɏUTI

EMENOLAWO

DODO 9-LIA

1. Dukɔ̄ siwo keŋ wɔ̄ Dukɔ̄ Fofuawo la katā anɔ̄ Takpekpegā sia me.
2. Dukɔ̄ siawo dometɔ̄ adeke fe amedɔ̄dɔ̄ de Takpekpegā la me masɔ̄ gbo wu atɔ̄ (5) o.

DODEASIWO KPLE ɏUSEÑ SIWO LE WO SI

DODO 10-LIA

Takpekpegā la ate ɣu afo nu tso biabia alo nya de sia de si ku de Habɔ̄bɔ̄ la Kplb-Đodoawo ɣuti faa. Esiawo ate ɣu alo Dəwɔ̄hawo se alɔ̄dze siwo wodo la fe dəwəwɔ̄wo kple ɏusē siwo wona wo la ɣuti eye woate ɣu ado adaju na Dukɔ̄ Fofuawo kple Dedinɔ̄nɔ̄ 'Đanuđoha la, abe ale si wode dzesii le Đodo 12-lia me ene.

DODO 11-LIA

1. Takpekpegā la adzro nya me eye woado adaju le mo siwo nu woato be dukɔ̄wo dome kadodo nawɔ̄e be

ŋutifafa kple dedinɔnɔ nafo ke de to le dukɔwo dome. Esia abo dodo siwo anɔ auawɔnuwo wɔwɔ, wo fefle akɔ di kple wo ŋutifafa ɲu eye woado adaju na Habɔbɔ la me nɔlawo, Dedinɔnɔ Ɖaŋudohɑ la alo wo ame eve la de du.

2. Takpekpegā la ate ɲu ade ŋugble le nya ade si Habɔbɔ me nɔ kudɔ ade alo Dediɛnɔnɔ Ɖaŋudohɑ la atso ado efe ŋkume ku de dukɔwo dome ŋutifafa kple dedinɔnɔ ɲu. Ne dukɔ ade si mele Habɔbɔ sia me o, tso nya sia fomevi ve la, Takpekpegā la ate ɲu awɔ dɔ tso nya la ɲu le Ɖodo 35 fe mama 2-lia nu eye woate ɲu ado adaju na dukɔ la alo dukɔ siwo nya la ka alo Dediɛnɔnɔ Ɖaŋudohɑ la loo alo wo ame eve la de du. Ne ahia be woade afɔ ade le nya si do Takpekpegā la gbo ta la, ele be Takpekpegā la nana nyanya Dedinɔnɔ Ɖaŋudohɑ la do ŋgɔ na nya la ɲu dzodzro alo ne wodzro eŋu vɔ.
3. Ne nuwɔna ade le edzi yim si agblɛ nu le dukɔwo fe ŋutifafa me nɔnɔ kple dedinɔnɔ ɲu la, Takpekpegā la ana nyanya Dedinɔnɔ Ɖaŋudohɑ la.
4. Ijusē siwo wona Takpekpegā la le Ɖodo sia me la, maxe mo na Takpekpegā la fe dɔwɔwɔwo abe ale si woŋlɔe di le Ɖodo 10-lia me o.

DODO 12-LIA

1. Ne Dedinɔnɔ Ɖaŋudohɑ le avu lém alo le do wɔm tso nya ade si Ɖodo ye ye sia na ijusē ɲu la, Takpekpegā la made nu drewɔnya alo avulénya la me o, negbe dzaa de Dedinɔnɔ Ɖaŋudohɑ la bia tso esi be wɔawɔ nenema.

2. Habobo la fe Agbalédzinɔlagā, ana nyanya Takpekpegā la tso nu siwo le edzi yim ku de dukɔwo dome ɔutifafa kple dedinɔnɔnyawo ɲu, le takpekpewɔxi de sia de. Awo esia to Dedinɔnɔ 'Daŋudoha la fe asidadedzi me eye wòana woanya ale si Dedinɔnɔ 'Daŋudoha la le dɔ wɔmii tso nudzɔdɔ la ɲu. Ne takpekpe wɔwɔ mele edzi yim le xeyixi ma me o la, ekema, ana nyanya Dukɔ Fofuawo Habobo me nɔ dukɔwo tso nu si dzɔ la ɲu ne Dedinɔnɔ 'Daŋudoha la wɔ dɔ tso nya la ɲu vɔ.

DODO 13-LIA

Takpekpegā la awɔ nugɔmekuku adewo eye wòato nu siwo ɲu wòke dɔ la me ađo ađaŋu si wo:

- a) ado dukɔwo dome kadodo de ɲgo le dunyahenyawo kple dukɔwo dome sewo kpakple wo gomededewo me;
 - b) ado dukɔwo dome kadodo de ɲgo le gakpɔmonu-nyawo, hadomegbenɔnyawo, agbenɔnɔ gbadzaa, hehe-xɔnyawo kple lāmesēnyawo me. Eye to esiawo wɔwɔ me, woadó alɔ amewo be woade dzesi gomekpokpɔ si su amegbeto de sia de si kpe de efe ablɔdemenɔnɔ ɲu eye woanya hā be, fome si me ame ade dzɔ tso, efe ɲutsu alo nyɔnunyenye, efe gbegbɔgblo alo nu si wòsubɔna la manye moxenu na ame adeke le efe gomekpokpɔ kple ablɔdemenɔnyawo me o.
2. Takpekpegā la fe dodeasi toxewo kple ɲusɛ siwo wona le nuŋlɔdi la fe mama 1(b) me la katā le Dodo siawo fe Ta Asieke (9) kple Ewo (10) me.

DODO 14-LIA

Le nu siwo dzi woda asi do le Dodo 12 me nu la, Takpekpegā la ate ḷu ado adaju tso mɔ siwo nu woate ḷu ato alé avu le dukɔ siwo dome masɔmasɔ ge do la ḷuti, mehiā be woanya nu si gbɔ masɔmasɔ la tso kokoko hafi ade afɔ ma, si awɔe be ḷutifafa kple xɔlɔwɔwɔ fe kadodo nanc dukɔwo dome o, ate ḷu anɔ eme be, dzre alo masomaso la ate ḷu atso Dodo siwo wowɔ kple taqodzinu siwo le Dukɔ Fofuawo si la dzimawɔmawɔ gbɔ.

DODO 15-LIA

1. Takpekpegā la, axɔ fenuuwu nutsotso alo nutsotso tɔxε tso Dedinɔnɔ 'Dεñudoha la gbɔ. Nutsotso la alɔ Dedinɔnɔ 'Danuđoha la fe afɔ siwo wòde tso tsi masɔmasɔ ade si di be yeagblɛ nu le dukɔwo dome ḷutifafa kple dedinɔnɔ ḷuti alo afɔ ade si wòdo be yeade atso axe mɔ na nuwɔna mawo somevi la nui.
2. Takpekpegā la axɔ nutsotsowo tso Habɔbɔ fe Dɔwɔhawo gbɔ eye wòade ḷugble tso wo ḷu.

DODO 16-LIA

Takpekpegā la awɔ dɔ siwo dze ḷgɔe ku de xɔdeasi-nyigbawo ḷu la abe alesi Dodo la di tso esi ene, le Ta 12 kple 13 me. Eyaē ada asi de xɔdeasi-nyigba ḷu dodo de sia de si woawɔ la dzi.

DODO 17-LIA

1. Takpekpegā la abu Habəbə la fe Gañuđodəwo ḥu eye woada asi de edzi.
2. Takpekpegā la ama ga home si ḥudo Habəbə la awə la de Dukə siwo le Habəbəa me la dome de wofe ḥutete si le wo si le gakpɔmɔnunyawo me la nu.
3. Takpekpegā la, abu Dəwəhawo fe alədze tɔxə siwo wode dzesii le Đopđo 57 me la fe gañuđodəwo ḥu, ado ađaju na wo eye wəada asi de wofe dodo si wɔwɔ la dizi.

AKƏDADA

DODO 18-LIA

1. Akədada fe mɔnukpɔkpɔ deka koe anə Takpekpegā me nɔla de sia de si.
2. Hafi woado kpe nya vevi ađe dzi le Takpekpegā me la, ele be takpekpevala siwo da aķə la fe ameve le ame etɔ de sia de me nada asi de dodo la dzi. Nya siwo dzi woada aķə do le mɔ sia nu la fe qewoe nye:

Dukəwo dome ḥutifafa me nɔnɔ kple dedinɔnɔ;

Ametiatia ado de Dedinɔnɔ 'Dañudəha me, tso dukə siwo menye Ađanuđoha me nɔ lawo tegbee o, la dome;

Ametiatia ado de Gakpɔmɔnu kple Hadomegbənɔnyawo fe 'Dañudəha me;

Ametiatia ado de Xəđeasi-nyigbawo 'Dañudəha me abe ale si wode dzesii le Đodo 86 fe mama I(c) me ene le: Dukə yeyewo xɔxɔ de Dukə Fofuawo fe Habəbə me;

Habəbə me nɔlawo fe gomekpɔkpɔwo tsotsɔ aku ati;

Habəbə me nɔlawo nyanya;

Xəđeasi-nyigbawo gbə kpɔkpɔ kple gañudəwəđədəwo

fe nyawo dzikpokpo.

3. Le nyametsotso bubuawo gome hā la, ame siwo le takpekpeme heda akɔ la fe ame eve le ame etɔ de sia de dome ada asi de dodo la dzi hafi woaxɔe.

DODO 19-LIA

Dukɔ Fofuawo fe Habɔbɔ me nɔla ade si ɲu fe tsi wu fe eve la, mekpo mɔ ada akɔ le Takpekpegā me o. Dzaa Takpekpegā la de wòkpoe de dzesii be, nukpekeame ade si ɲu dukɔ la mate ɲu asi le o, la gbɔe wòtso be mete ɲu le efe femenunanawo dzɔm o.

AFODEDEWO

DODO 20-LIA

Woawɔ Takpekpegā kple takpekpe tɔxewo abe ale si wodoe la ene. Woawɔ takpekpe tɔxewo ne ehiā eye Habɔbɔ la fe Agbalēdzinɔlagāe ayo takpekpe siawo somevi to Dedinɔnɔ 'Danjudoha la fe gbedede ne me alo le Duke Fofuawo fe Habɔbɔ me nɔlawo fe akpa gātɔ fe didi nu.

DODO 21-LIA

Takpekpegā la ɲuto awɔ dɔdowó de efe takpekpe wɔwɔ wo ɲu. Eya ɲutoe atia Zimenɔla le efe takpekpe de sia de wɔxi.

DODO 22-LIA

Takpekpegā la, ate ɲu aðo dɔwɔha sue ade si wòkpɔ be edze la na efe dɔ tɔxe aðewo wɔwɔ.

TA 5

DEDINONÇ DAJUDOHÀ

EMENOLAWO

DODO 23-LIA

1. Dukɔ wuiatɔ (15) anɔ Dedinonç 'Dajudoha la me. Dukɔ Fofuawo Habebɔ me nɔla siwo gbɔna la nye Adajudoha sia me nɔlawo qaa. Woawoe nye: China, Franse, Ireland kple Soviet Socialist Repoblik, Britania, Northern Ireland kple America. Dukɔ Fofuawo fe Takpekpegā la atia dukɔ ewo (10) be woanɔ Dedinonç 'Dajudoha la me, gake womanye Adajudoha la me nɔlawo tegbee o. Woalé ɲku de dukɔ siwo woatia la ɲu nyuie le wofe wɔfewo le dukɔwo dome ɲutifafa kple dedinonç fe nyawo me ɲu eye womatia dukɔwo tso xexeame fe akpa deka lɔfɔ ko o.
2. Dedinonç 'Dajudoha me nɔla ewo (10) siwo woatia la awɔ dɔ fe eve (2) ko. Ame gbātɔ siwo woatia esi woda de Adajudoha la me nɔlawo fe xexlême dzi tso wuideke (11) yi wuiatɔ (15) la, woatia ame eve (2) tso ene (4) dome siwo awɔ dɔ fe deka (1) ko. Womagatia ame ade si fe dɔwɔxi wu enu la enumake o.
3. Ame deka pɛ koe anɔ dukɔ siwo le Dedinonç Dajudoha me la tefe.

DODEASI KPLE IJUSEWO

DODO 24-LIA

1. Be Dedinonɔ 'Daŋudoha la nađe afɔ de xeyixi nyuitɔ dzi eye be wɔate ɲu awɔ efe dodeasi si nye dukɔwo dome fe ɲutifafa kple dedinonɔ la nyuie ta la dukɔwo na ɲusɛ wo tefenslawo be woans yewo tefe awɔ nu si wokpɔ be edze la.
2. Le efe dodeasi siawo wɔwɔ me la, Dedinonɔ 'Daŋudoha la awɔ de tadodzinu kple dodo siwo le Dukɔ Fofuawo si la dzi. Ijusɛ siwo Habɔbɔ la na Dedinonɔ 'Daŋudoha la le nujlɔdiawo fe Ta 6, 7, 8 kple wuive (12) me.
3. Dedinonɔ 'Daŋudoha la ana efe nutsotso le fe la fe nu-wuwu alo wòana nutsotso tɔxɛ Takpekpegā la ne wòkɔ be ehia be Takpekpegā la nabu eju.

DODO 25-LIA

Dukɔ Fofuawo da asi de edzi be yewoaxɔ Dedinonɔ 'Daŋudoha la fe susuđegblɔwo le Dodo ye ye la nu.

DODO 26-LIA

Be woado ɲutifafa kple dedinonɔ de ɲgo le dukɔwo dome eye be woatsi ga gbegblɛ vivivo de auawɔnuwo wɔwɔ, wo fefle kple wo ɲudɔwɔwo fe nyawo nu. Awɔ esia to Asrafowo fe Adaŋudoha tɔxɛ ade si ɲu wofo nu tsoe le Dodo 47 me eye woatsɔ auawɔnuwo ɲudɔwɔwo fe dodo la ado Dukɔ Fofuawo me nɔlawo ɲkume.

AKODADA

1. Akodada fe monukpokpo deka koe anō Dedinonō 'Danjudoha me nōla de sia de si.
2. Le Dedinonō 'Danjudoha la fe nyametsotsoso me la, woaxo dodo si dzi ame asieke (9) da asi do to akodada me la.
3. Le nyametsotso bubuawo kej me la, ame asieke (9) ada asi de dōdōwo dzi to akodada me hafi woaxo wo; ame siwo nye Adajudoha me nōlawo tegbee la, fe akodada anō ame asieke (9) si lō de dōdōwo dzi la to dome, gake dukō si ju nya la tsō dō, vōa wōhele Adajudoha me la ya mada akō la o abe ale si wōle Ta 6-lia fe me mama 3-lia kple Dodo 52 me ene.

AFODEDEWO

DODO 28-LIA

1. Woatō asi le Dedinonō 'Danjudoha la ju ale be efe dōwōwō nazō tēe, dometsotsoso manōmee. Le esia ta la, amedōdō anō Adajudoha me nōla de sia de tese le Habōbō la fe takpekpe de sia de.
2. Dedinonō 'Danjudoha la awō takpekpe le xeyixi dodo adewo dzi eye ne ehiā la, amedōdō txē atso adajudoha me nōla fe dzidudu me anō etefaa.
3. Dedinonō 'Danjudoha la ate ju awō efe takpekpe le tese ade si wōkpo be ade yefe dōwōwō dzi le, mehiā be woawo efe takpekpe de sia de le du si nye Habōbō la fe tanfē kokoko o.

DODO 29-LIA

Dedinono 'Daŋudoha la ate ɲu ade dɔwɔha sue ade si wòkɔ be efe kpekpedeŋu awɔe be efe dɔwɔwɔwo natsɔ afɔ nyuie lo.

DODO 30-LIA

Dedinono 'Daŋudoha la ate ɲu awɔ eya ɲutɔ fe dodo siwo nu efe takpekpe me wɔnawo nayi do hekpe de efe Zimenɔla tiatia fe mɔnuwo ɲu.

DODO 31-LIA

Dukɔ Fofuawo me nɔla ade si tɔ de le nya ade si ɲu dzrom Dedinono 'Daŋudoha le la me, ate ɲu ade takpekpe la eye wòakpɔ gome le adanudedewo me gake mada akɔ le nyametsotso me o.

DODO 32-LIA

Dedinono 'Daŋudoha la ate ɲu akpe Dukɔ Fofuawo me nɔla si mele Dedinono 'Daŋudoha me o alo dukɔ ade si mele Dukɔ Fofuawo Habɔbɔ me o, gake dzre alo masɔmasɔ si ɲuti Dedinono 'Daŋudoha le adanu dem le kae, la be wòava akpɔ gome le dzre alo masɔmasɔ la fe nya ɲu dzodzro me gake mada akɔ le nyametsotso me o. Dedinono 'Daŋudoha la ade se siwo wòkɔ be wohiā la na dukɔ si mele Dukɔ Fofuawo me hafi le takpekpe la de ge kpli wo o.

TA 6

NYUTIFAFADA LE DUKOWO DOME

DODO 33-LIA

1. Dukɔ siwo dome dzre alo masɔmasɔ le si ate ɲu agble nu le dukɔwo dome nyutifafa kple dedinɔnɔ ɲuti la ato mɔ siwo gbɔna la nu awɔ wo dɔkuiwo domedzadzra do. Woate ɲu, atsɔ nya la ade asi na ametiatia adewo be woawɔ nyutifafa le yewo dome, woate ɲu atsɔ nya la ade asi na nyamekulawo be woaku ke na nu si gbo masɔmasɔ la tso eye woalé avu le nya la me, woate ɲu axɔ adaju tso ame alo dukɔ bubu si fe asi mele dzrea me o la gbo, woate ɲu ayo nya de wo nɔewo ɲu le duko bubu gbo be woadrɔ nya le wo dome ahadzra wo dome do.
2. Ne Dedinɔnɔ 'Daŋudoha la mele ɲudzedze gobii adeke kpɔm tso duko siwo dome masɔmasɔ le la fe nyutifafa wɔwɔ fe afɔdɛde ɲu o la, ayo akpa siwo dome dzrea le la eye woadrɔ nya le wo dome ahadzra wo dome do.

DODO 34-LIA

Dedinɔnɔ 'Daŋudoha la ate ɲu aku nu gɔme le dzre alo masɔmasɔ ade si wòkpo be agblé nu le dukɔwo dome nyutifafa kple dedinɔnɔ ɲu la me.

DODO 35-LIA

1. Dukɔ Fofuawo me nɔla de sia de ate ɲu atsɔ dzrewɔnya alo masomasɔ ade si le edzi yim abe ale si wode dzesii le Dodo 34 ene la, ado Dedinɔnɔ Ḳaŋudoha alo Takpekpegā la ɲkume.
2. Dukɔ ade si mele Dukɔ Fofuawo Habɔbɔ me o la ate ɲu atsɔ dukɔwo dome dzrewɔnya ade si me efe asi le la ve na Dedinɔnɔ Ḳaŋudoha la alo Takpekpegā la kple gomesese sia be, alɔ be woalé avu le yewo dome ahadzra yewo dome do le Dodo yeye siawo nu.
3. Takpekpegā la awɔ dzrewɔnya siwo ado egbo la ɲudo abe ale si wode dzesii de Dodo 11 kple 12 me la ene.

DODO 36-LIA

1. Dedinɔnɔ Ḳaŋudoha la ate ɲu awɔ Dodo 33 ɲudo le dzrewɔnya ade si ɲu wòle adaju dem le eye wòade afɔ abe ale si dze la ene.
2. Dedinɔnɔ Ḳaŋudoha la, ate ɲu awɔ mɔnu ade si dzi dukɔ siwo dome masomasɔ le la le totom be yewoadzra yewo qokuiwo dome do la ɲudo ne wòkpo be eya anyo wu.
3. Dedinɔnɔ Ḳaŋudoha la ado adaju na dukɔ siwo dome dzre alo masomasɔ siwo ku de sedzidada ɲu le be woatsɔ wofe nya la ayii de Xexeme Uɔnudrɔsegā la gbɔe abe ale si se si dzi wodo uɔnudrɔfea do la gblɔe ene.

DODO 37-LIA

1. Ne dukɔ siwo dome masɔmasɔ le la mete ɲu dzra wo dokuiwo dome do abe ale si Dodo 33 di ene o la, ekema ele be woatsɔ nya la ado Dedinɔnɔ 'Daŋudoha la ɲkume.
2. Ne Dedinɔnɔ 'Daŋudoha la kpo be dzre si le dukɔawo dome la agblɛ nu le dukɔwo dome ɲutifafa kple dedinɔnɔ ɲu la, akpo da be ahia be yeawɔ Dodo 36 ɲudo alo woado adaju le mɔ nyuitɔ si dzi woate ɲu alé avu ahadzra drewɔlawo dome do toe la ɲu.

DODO 38-LIA

Togbɔ be Dedinɔnɔ 'Daŋudoha la maðo be yeade afɔ adeke ato Dodo 33 va se de 37 megbe alo ada le wo dzi o hā la, ate ɲu ado adaju na dukɔ siwo dome masɔmasɔ le la be woawɔ mɔnu bubu ade si anyo wu la ɲudɔ ahadɛ dzre alo nya si le wo dome la da be ɲutifafa nava wo dome nenye be akpa eveawo bia.

TA 7

AFODEDEWO DE NUWONA SIWO
TSI TSITRE DE NYUTIFAFADA NYU,
AUAHOHO ALO DUKO DZIDZEDZE
AKPASESETOE

DODO 39-LIA

Ne Dedincən 'Dajuđoha kpə be ŋədzidonamehavi fe wəna ade, nuwona ade si agblə nu le dukəwo dome nyutifafa nyu alo auaohoho de amehavi nyu se nuwona ade le edzi yim la, ado adaju tso afə si dze be woade la nyu le Đodo 41 kple 42, nu be nyutifafa kple dedincən natrə gbo va dukəwo dome.

DODO 40-LIA

Be nuwo nagagble de edzi wu o la, Dedincən 'Dajuđoha la awə Đodo 39 nyudə eye woado adaju na akpa eveawo be woawə mɔnukpɔkpa si le Đodo siwo do nyə va yi la nyudə ahadzra wo dokuiwo dome do. Dedincən 'Dajuđoha la mazi akpa adeke dzi le efe adajuđodo sia me o, gake ade dzesii da di be womewə mɔnukpɔkpa ma nyudə o.

DODO 41-LIA

Dedincən 'Dajuđoha la mazā asrafowo o gake ade afə adewo siwo awə be akpa siwo dome wôle avu lém le la nađo toe. Ate nyu ana be Duko Fofuawo Habəbə me nɔlawo nađe afə si wodo la de du. Esiawo dometə adewo anye

afɔdède siwo agblè nu le dukɔ mawo fe gakpɔmonunyawo
ŋu blibo alo le go ade me. Agate ŋu anye dukɔ mawo dède
le hame le ketekɛ, lɔri, tɔdziuu, yameuu mɔzɔzɔwo me alo
posu, telegrafu, radio kple bubuawo ŋudɔwɔwɔ kple dukɔ
bubuwo fe moxexe de wo loo alo kadodo kple dukɔ mawo
dède da kura gɔ hā.

DODO 42-LIA

Ne Dedinɔnɔ 'Daŋudoha kpɔ b e afɔdède siwo ŋu Dodo 41
de mo le la mesu be dzrewɔlawo nana ta o la, ekema ate
ŋu awɔ yame, atsiafudzi alo anyigba srafowo ŋudo ne
wòkpo be to mo siawo dzi koe ŋutifafa kple dedinɔnɔ si su
amegbetɔfomea si la nagabu de wo o. Mɔnu bubuwo hae
nye dididedefia tsadjidi wɔwɔwo hekpe de moxexe de dukɔ
mawo be woagazo yame, atsiafu kple anyigba dzi ado le
wo deduwo me o. Dukɔ Fofuawo fe asrafowo akpɔ gome
le afɔ siawo fomevi dède me.

DODO 43-LIA

1. Be ne ŋutifafa kple dedinɔnɔ si su amegbetɔfome la
si nagabu de wo o ta la, ne Dedinɔnɔ 'Daŋudoha la
mia asi Dukɔ Fofuawo hena kpekpedeŋu nana la,
wɔwɔne kple lɔlɔnu faa. Le dodo siwo te Dukɔwo de
asii nu la, wodoa alɔ Dedinɔnɔ 'Daŋudoha la kple
asrafowo, auawɔnuwo, nuzazā bubuwo hekpe de
mođede be dukɔ bubu me srafowo nato vewoſe dukɔ
me ayi faa ŋuti.
2. Dodo hena kpekpedeŋu nana le go sia me alɔ kpekpe-
deŋu si hiā la, asrafoha si fomevi ahiā la kple woſe
xexlème, woſe ŋutete alo klalonɔnɔ, afi si woakpɔ wo

le la, nuzazā si le wo si alo esi woahiā na la kple kpekpedeju si wohia tso asrafoha la gbo.

3. Dedinonɔ Ɖaŋudoha la gbɔe wòle be dodo woawo hena kpekpedeju nana la nadze egɔme tsoe. Dodoawo woawo anɔ dukɔ la kple Dedinonɔ Ɖaŋudoha la dome eye dukɔawo ade asi agbalɛ me kple Aɖaŋudoha la le dukɔwo fe dukplɔsewo nu.

DODO 44-LIA

Ne Dedinonɔ Ɖaŋudoha la do be yeawɔ asrafo ɲudo la, abia dukɔ siwo mele Aɖaŋudoha me o la si be woana asrafowo ye le Ɖodo 43 nu, akpe Habɔbɔ me nɔla siwo dzro be yewoadɔ asrafo da be woade yugble tso afɔdɛde siwo hia la ɲu.

DODO 45-LIA

Be Dukɔ Fofuawo nate ɲu awɔ asrafowo ɲudo kpata ne ehiā la, ele be dukɔ siwo katā le Habɔbɔ sia me la fe Yamesrafowo nanɔ klalo xesiasi be woado alɔ wo dɔwɔhati siwo atso dukɔ bubuwo me ne ehiā kpata. Asrafoha la fe tenɔnɔ kple dodo siwo dzi woazɔ do le xeyixi ade me la aku de Ɖodo 43 ɲu eye Dedinonɔ Ɖaŋudoha la axɔ aɖaŋu tso Asrafowo fe Aɖaŋudoha la gbo.

DODO 46-LIA

Asrafowo ɲudɔwɔwɔ le xeyixi mawo me fe aɖaŋudɔqowɔ na Dedinonɔ Ɖaŋudoha la, atso Asrafowo fe Aɖaŋudeha gbo.

DODO 47-LIA

1. Woadø Asrafowo fe Adaŋudøha si fe dødeasi vevitøe anye adaŋudøðo na Dedinønø 'Daŋudøha la le asrafowo ŋudøwøwo le avuléxiwome hena dukøwo fe ŋutifafa kple dedienønø. Woadø adaŋu tso asrafo siwo woana la kpøkplø kple wo dzikpøkpo fe nyawo ɲu. Auawønuawo ŋudøwøwo kple asidøðo auawønuawo ŋudøwøwo dici ha nye adaŋudøðoha matø.
2. Asrafowo fe Adaŋudøha sia me nɔlawo anye Auafiagāwo tso duko siwo nye Dedinønø 'Daŋudøha me nɔlawo tegbee la fe auakøwo me alo wo tefenɔlawo. Woate ɲu akpe duko ade si menye Dedinønø 'Daŋudøha me nɔla tegbee o la, fe ame ade si ate ɲu awɔ dɔ sia la be woakpe de Adaŋudøha la me nɔlawo ŋuti faa.
3. Asrafowo fe Adaŋudøha la awɔ dɔ le Dedinønø 'Daŋudøha la te eye wòado adaŋu le asrafo siwo Dedinønø 'Daŋudøha la xe la fe afødedewo kple wo kpøkplø fe nyawo ɲu.
4. Asrafowo fe Adaŋudøha sia ate ɲu ado døwøha suewo de Nutomewo, ne Dedinønø 'Daŋudøha la da asi de susu ma dici eye nutomegawo fe døwøhawo dzikpolawo hā da asi de susu la dici.

DODO 48-LIA

1. Dedinønø 'Daŋudøha fe døwøwøwo be ŋutifafa kple dedinønø nasu dukøwo si nye dɔ si hiā Duko Fofuawo fe asidada de edzi. Adaŋudøha la ŋutɔ hā ate ɲu abia ɲusè tso Habøbø me nɔla uee adewo ko gbo.

2. Dukɔ Fofuawo awɔ ɲusɛ alo mɔnukpɔkpo si le wo si la ɲudɔ to Dɔwɔhawo fe alɔdze siwo me wole la dzi.

DODO 49-LIA

Dukɔ Fofuawo ado alo Dedinɔnɔ 'Daŋudoha la le dodo siwo dzi weda asi do la dziwɔwɔ me.

DODO 50-LIA

Ne Dedinɔnɔ 'Daŋudoha la de afɔ ade abe tohehe na dukɔ ade si di be yeahé masɔmasɔ ve la eye dukɔ si le Dukɔ Fofuawo me alo mele habɔbɔ sia me o la, kpo be afɔdède la le nu gblém le yɛfɛ dukɔ ɲu le mɔ ade nu la, dukɔ ma nate de Dedinɔnɔ 'Daŋudoha la ɲu be woado aðaŋu ne tso mɔnu si wɔato ado le kuxi si me wòge do la me ɲu.

DODO 51-LIA

Afɔdède siwo katā wode dzesii le Dodo yeye sia me dometɔ adeke mexe mɔ na ame deka alo dukɔ si le Dukɔ Fofuawo me be woagauli edokui ta nenye be dukɔ ade ho aua de eŋu alo dze edzi akpasesetɔe o. Dukɔ si dzi ehavi dze la ate ɲu auli edokui ta se de esime Dedinɔnɔ 'Daŋudoha la de afɔ si dze la hena masɔmasɔ la nu tsitsi be ɲutifafa kple dedinɔnɔ nagatɾɔ gbo va dukɔwo dome. Dukɔ si de afɔ hena edokui ta viuli la nana nutsotso Dedinɔnɔ 'Daŋudoha la enumake tso efe afɔdèdewo ɲu. Esia magble naneke le Dedinɔnɔ 'Daŋudoha la ɲu le Dodo yeye sia nu o, zi ale si wɔnye ɲutifafa kple dedinɔnɔ fe afɔdèdee.

TA 8

NUTOMEGĀWO FE ĐODOWO

ĐODO 52-LIA

1. Naneke mele Đodo yeye sia me si xe mo na Nutomegāwo alo woſe dōwəfēwo fe afđedē siwo ku de Xexe-me Dukɔ Fofuawo fe ŋutifafa kple dedinɔnɔnyawo ŋuti o. Nu si hiā vevie lae nye be, Nutomegāwo fe dōdōwo alo woſe dōwəfēwo fe afđedēwo naso de Dukɔ Fofuawo fe Đodōwo kple Tadodzinuwo nu.
2. Ele be Dukɔ Fofuawo fe Habɔbɔ me nɔla siwo le dodo siawo fomevi wɔm la nakpɔ be yewoſe wɔna de sia de ahe ŋutifafa ve hafi woادoe de Dukɔ Fofuawo fe Dedinɔnɔ 'Đanjudoha la gbo.
3. Dedinɔnɔ 'Đanjudoha la ado ŋusē Nutamegāwo le ŋutifafa wɔwɔ fe dōdōwo wɔwɔ me. Woawɔ esiawo to Nutomegā ŋutifafa Đowha siwo wodo di la dzi alo le Dedinɔnɔ 'Đanjudoha la fe gbedeđe nu.

ĐODO 53-LIA

1. Dedinɔnɔ 'Đanjudoha la ate ŋu awɔ ŋutifafa dodo si le Nutomegā ade alo efe dōwɔha ade si la ŋudɔ atsɔ xe mo de nuwɔna ade si ahe masɔmasɔ ve la nu ne wokpɔ be ehia. Gake Nutomegā alo efe alđdze adekemekpɔ mo awɔ dodo ma ŋudɔ ne Dedinɔnɔ 'Đanjudoha la meda asi de edzi o. Abe ale si wo়lœ di le ĐODO sia fe mama 2-lia alo Đodo 107-lia me ene la, womaxe

mɔ de afɔ si dukɔ ade ade atsɔ axe mɔ na futo dukɔ ade fe avahoho de eŋuti la nu o. Dzaa Dukɔ Fofuawo fe Habɔbɔ la de wòbia tso Dzidudu siwo nuwɔna sia lɔ de eme la si be woadzudzo avahoho de wo nɔewo nyu fe wɔnawo.

2. Nya "futo dukɔ" abe ale si woazae le Dodo sia fe mama gbātɔ (1) me ene la, lɔ dukɔ de sia de si nye futo na dukɔ siwo de asi Dodo ye ye sia te le Xexemeua Evelia Wɔxi.

DODO 54-LIA

Ele be Nutomegāwo kple wofe Dedinɔnɔ Dowɔfewo fe dɔdowó nanɔ nyanya me na Dukɔ Fofuawo fe Dedinɔnɔ Daŋudoha la xesiaxi hena Dukɔ Fofuawo fe dedinɔnɔ kple yutifafa.

TA 9

Dukɔ Fofuawo Fe Alədodo Wo Nœwo Le Gakpɔmɔnu
Kple Hadomegbenɔnyawo me.

DODO 55-LIA

Kple susu be woawɔ dɔdɔ siwo awɔe be dekawɔwɔ kple nyutifafa nanc dukɔwo dome si woatu de gomekpɔkɔ sɔsɔe kple amedɔkuisinɔnɔ blibo dzi, eye be amegbetɔ de sia de fe ablɔdevinyenye kple dɔkuisinɔnɔ nali ke de dukɔwo dome ta la, Dukɔ Fofuawo ado:

- a) agbe si dze amegbetɔ be woanɔ la, dɔwɔna fe ame si nɔnɔ, gakpɔmɔnunyawo, hadomegbenɔnɔ kple ŋgyidɔwo wɔcwɔ de ŋgo;
- b) kuxi siwo le amewo fe hadomegbenɔnyawo, gakpɔmɔnunyawo, lāmesɛkpɔnyawo kple bubuawo dede da le dukɔwo dome, hekpe de dukɔawo dome gbesiagbe gbenɔnɔ kple hehexɔnyawo fe alədodowo me, kple
- d) bubudede amehavi fe ablɔdememɔnɔ kple gomekpɔkɔ ɲu vovototo manɔmee. Esia gɔmee nye be, amea fe ɲutsu alo nyɔnunyenye, efe gbegbogblɔ, nu si wɔsubɔna alo efe dzɔtsofe manye moxenu o.

DODO 56-LIA

Habɔbɔa me nɔlawo katā doe be, yewoade afɔ adewo le yewo dɔkuiwo si alo de du kple Habɔbɔa me nɔla bubuwo to Habɔbɔ la fe alədoame me, be yewoakpɔ ta na yewofe taqoddzinu si le Dodo 55-lia me.

DODO 57-LIA

1. Dəwəfe təxə siwo katā Dukəawo me Dzidudu vovovoawo do be woakpə dutanyawo gbo abe ale si wode wo gəmee ene le gakpəmənunyawo, hadomegbenənyawo, gbesiagbe gbenənə fe nyawo, hehexəxə fe nyawo, ləmesənyawo kple bubuawo me ene la, aso de Dukə Fofuawo fe Dodo 63-lia dzi.
2. Woayə Dəwəfe siwo do abɔgə kple Dukə Fofuawo fe Dəwəfəwo fe alədzewo la be Dəwəfe Təxewo.

DODO 58-LIA

Habəbə la ado adəju tso ale si Dəwəfe Təxə siawo fe dədəwo kple wəfə dəwəwəwo akpə dəfə le efe avaluate la ŋu.

DODO 59-LIA

Habəbə la awə dədə le dukə siwo hiā la dome hena dəwəha təxə yeye ade dədə si awə be wəakpə ta na taqodzinu si le Dodo 55-lia me.

DODO 60-LIA

Habəbə la fe dədəwo dəziwəwo le dəfə sia la anə Takpekpegə la kple Gakpəmənunyawo kple Hadomegbenənyawo 'Dañudoha la fe dzikpəkpa te abe ale si wəle Ta Ewolia (10) me la ene.

TA 10

GAKPONUNYAWO KPLE HADOMEGBENONYAWO 'DAJUDOH

TUTUDO

DODO 61-LIA

1. Dukɔ Fofuawo me nɔla blaatsɔ vɔ ene (54) siwo Sewɔtakpekkpegā tia lae anɔ Gakpɔmɔnunyawo kple Hadomenɔnyawo 'Dajudoh la me.
2. Abe ale si wôle le mama etɔlia (3) me ene la, woatia Gakpɔmɔnunyawo kple Hadomegbenɔnɔ 'Dajudoh me nɔla wuienyi (18) fe sia fe be woawɔ dɔ fe etɔ (3). Woate ɲu agatia Dajudoh me nɔla si xɔ dzudzɔ la.
3. Le tiatia gbâtsɔ (1) wɔwɔ me, ne wodzi Gakpɔmɔnunyawo kple Hadomegbenɔnyawo 'Dajudoh fe Habɔbɔ me nɔlawo fe agbɔssɔ de edzi tso blaeve vɔ adre (27) yi blaatsɔ vɔ ene (54) kpe de Habɔbɔ me nɔla siwo woatia de ame asieke siwo fe dɔwɔwɔ awu nu le fe ma me la, woagatia Habɔbɔ me nɔla blaeve vɔ adre (27) bubuwo akpe de wo ɲu. Le ame blaeve vɔ adre (27) siawo dome la, ame asieke (9) siwo wotia la fe dɔwɔwɔ awu nu le fe deka fe nuwuwu, eye ame asieke (9) bubuawo hâ fe dɔwɔwɔ awu nu le fe eve fe nuwuwu, le dodo si Takpekpegā wɔ la nu.

4. Ame qeka anɔ ame siwo katā le Gakpɔmɔnunyawo kple Hadomegbenɔnya 'Daŋudoha me la tefe.

DODEASIWO KPLE IJUSEWO

DODO 62-LIA

1. Gakpɔmɔnu kple Hadomegbenɔnya 'Daŋudoha la aku nugɔme eye wòawɔ nutsotso le dukɔwo dome gakpɔmɔnunyawo, hadomegbenɔnyawo, gbesiagabe gbenɔnɔnyawo, hehexɔmɔnuwo, lamesenyawo kple nya bubuwo ɲu na Takpekpegā la, Dukɔ Fofuawo fe Habɔbɔ me nɔlawo katā kple dɔwɔfɛ tɔxɛ siwo nugɔmekuku la lɔ de eme la.
2. Ate ɲu ado adaju le dodo siwo ku de amegbeto fe gomekpokpo kple efe kpedodzinyawo dodo de ɲgo ɲu.
3. Ate ɲu ado susu yeye adewo de Takpekpegā la gbo tso dɔ siwo wòle be wòawɔ la ɲu.
4. Le dodo siwo Dukɔ Fofuawo wɔ nu la, ate ɲu ayo Dutakpekwewo hena nya siwo ku de eju la me dzodzro.

DODO 63-LIA

1. Gakpɔmɔnu kple Hadomegbenɔnya 'Daŋudoha la ate ɲu awɔ qeka kple Dɔwɔfɛ siwo ɲu wofo nu tsœ le Dodo 57-lia me eye woawɔ dodo le ale si Dɔwɔfɛ Tɔxɛ siwo awɔ dœ kple Dukɔ Fofuawo fe Habɔbɔ la, eye ele be Dukɔ Fofuawo kple Takpekpegā la nada asi de dekawɔwo fe dodo de sia de dzi hafi wofe

dɔwɔnawo natsɔ afɔ nyuie.

2. Eganye Gakpɔmɔnu kple Hadomegbenɔnyawo 'Danjudoha la fe dɔdeasi be, wɔakpɔ Dɔwɔfɛ Tɔxɛ siawo fe dɔwɔwɔwo dzi to aðaŋudodo na wo kple nutsotso nana tso Dɔwɔfɛ Tɔxɛwo fe dɔwɔwɔwo ɲu na Takpekpegā la kple Dukɔ Fofuawo fe Habɔbɔ me nɔlawo.

DODO 64-LIA

Gakpɔmɔnu kple Hadomegbenɔnyawo 'Danjudoha la awɔ dɔdɔ de nutsotso xɔxɔ tso Dɔwɔfɛ Tɔxɛawo gbo edziedzi ɲu. Ate ɲu awɔ dɔdɔ kple Dukɔ Fofuawo fe Habɔbɔ me nɔlawo kpakple Dɔwɔfɛ Tɔxɛawo de nutsotso xɔxɔ ɲu.

DODO 65-LIA

1. Gakpɔmɔnu kple Hadomegbenɔnyawo 'Danjudoha la ate ɲu adɔ aðaŋu na Dedinɔnɔ 'Danjudoha la, eye woana kpekpedeŋu de sia de si Dedinɔnɔ 'Danjudoha la abia tso esi ku de afɔ si wɔde le aðaŋu siwo Takpekpegā la do na wo tso wɔfɛ dɔwɔwɔwo ɲuti la ɲu.
2. Aðaŋudoha sia ate ɲu adɔ efe susu agblɔ tso efe nutesekpɔkpwɔ ɲu na Takpekpegā la.

DODO 66-LIA

1. Gakpɔmɔnu kple Hadomenyawo 'Danjudoh la awɔ do siwo le efe ɲutete me la kpe de nutsotso nana Takpekpegā la ɲu.

2. Ne Takpekpegā la de mɔ nɛ la, ate ɲu awɔ dɔ siwo Dukɔ Fofuawo fe Habɔbɔ me nɔlawo kple Dɔwɔfe Tɔxεawo abia tso esi la.
3. Ate ɲu awɔ dɔ bubu siwo ɲu wofo nu tsoe le Dodo sia fe akpa bubuwo alo esiwo Takpekpegā la ade asi nɛ la.

AKɔDADA

DODO 67-LIA

1. Akɔdada fe mɔnukpɔkpo deka koe le Gakpɔmonu kple Hadomegbenɔnyawo 'Daŋudohɑ me nɔla de sia de si.
2. Gakpɔmonu kple Hadomegbenɔnyawo 'Daŋudohɑ me nɔla siwo si akɔdada fe mɔnukpɔkpo le, eye wole takpekpe me la, awɔ dodo de Adaŋudohɑ la fe nyawo ɲu.

AFɔDEDEWO

DODO 68-LIA

Gakpɔmonu kple Hadomegbenɔnyawo 'Daŋudohɑ la ado dɔwɔha adewo.

Dɔwɔha siawo akpo amegbeto fe gomekpɔkpwɔ kple dodo de ɲgo fe nyawo gbɔ.

Dɔwɔha siawo dodo fe tadodzinue nye be, woawɔe be Adaŋudohɑ la fe dɔwɔwɔwo natsɔ afɔ nyuie.

DODO 69-LIA

Gakpɔmɔnu kple Hadomegbenɔnyawo 'Daŋudoha la ate
ŋu akpe Dukɔ Fofuawo fe Habɔbɔ me nɔla ade be woakpo
gome le wofe takpekpe me, nenye be takpekpe la fe nyati
ku de dukɔ ma ŋu gake mada akɔ le nyametsotso adeke
me o.

DODO 70-LIA

Gakpɔmɔnu kple Hadomegbenɔnyawo 'Daŋudoha la ate
ŋu akpe Dukɔ Fofuawo fe Habɔbɔ me nɔla ade be woakpo
gome le wofe takpekpe me, nenye be takpekpe la fe nyati
ku de dukɔ ma ŋu gake mada akɔ le nyametsotso adeke
me o.

DODO 70-LIA

Gakpɔmɔnu kple Hadomegbenɔnyawo 'Daŋudoha la ate
ŋu akpe Dɔwɔfe Tɔxewo fe tefenɔlawo va wofe takpekpewo
me be woakpo gome le nyamedzodzrowo me gake womakpo
gome le wofe nyame tsotso fe akɔdadawo me o. Nenema
kee nye nyamedzodzro siwo ku de Dɔwɔfea ŋu la hā.

DODO 71-LIA

Gakpɔmɔnu kple Hadomegbenɔnyawo 'Daŋu la ate ŋu
awɔ dɔdo tɔxε si awɔe be woate ŋu axɔ adajudɔdo tso
dɔwɔha siwo medo ka kple dziɖu o la gbo ku de
kpekpedeŋu si anɔ wofe ŋutete me la xɔxɔ tso wo gbo ŋu.
Woawɔ dodo siawo kple dukɔ me habɔbɔ alo dukɔ bubu me
habɔbɔwo, gake ele be afɔdɛde siawo nano nyanya me na

Dukɔ Fofuawo fe Habobo me nɔla si nya siawo ka la gbā hafi.

DODO 72-LIA

1. Gakpɔmɔnu kple Hadomegbenɔnyawo 'Daŋudoha la awɔ eya ŋutɔ fe se kple dodo siwo woatsɔ akplɔ wo dokuiwoe eye woatia wofe Zimenɔla le mɔ si nyɔ na wo la nu.
2. Gakpɔmɔnu kple Hadomegbenɔnyawo 'Daŋudoha la awɔ takpekpe abe ale si wôle dodoawo me la ene. Kpe de esia ŋu la, woawɔ dodo tɔxɛ de Adaŋudoha me nɔlawo fe takpekpe yɔnyawo hã ŋu.

TA 11

KPEDODZINYAWO LE DUKɔ SIWO MELE WO DOKUI SI O LA ŋU

DODO 73-LIA

Dukɔ siwo le Dukɔ Fofuawo fe Habobo me hele dukɔ siwo mexɔ dokusinɔnɔ blibo hađe o la kpɔ de dzesii nyuie be dukɔ siwo dzi dum wole la me nɔlawo fe dzidzemekpɔkɔ kple dedinɔnɔ le vevie ŋutɔ, eyata woakpɔ egbɔ be, yewowɔ abe ale si wôle Dodo ye ye sia me ene la pepeye:

- a) woade bubu dukɔ siawo fe dekɔnuwo, wofe dunyahedodowo, gakpɔmɔnunyawo, hadomegbenɔnyawo kple

hehexonyawo ɲu eye woakpɔ wofe ɲgɔyiyi gbo ahatsɔ beléle tɔxε na wo.

- b) woatɾɔ asi le wo ɲu hena wo dokusinɔnɔ. Le esiawo wɔwɔ me la, woawɔ dunyahehe fe gbɔgbɔ si nyɔ le wo me la ɲudɔ eye woado alɔ wo le wofe dunyadodow fe gomedoanyi wɔnawo me. Tutuđo wɔnawo aku de dukɔ manɔ dokusisi de sia de me nɔlawo fe didiwo kple dofe si wodo le dunyahehe me la ɲu.
- d) woado dukɔwo dome ɲutifafa kple dedinɔnɔnyawo de ɲgo.
- d) woawɔe be ɲgɔyidwɔwɔwo nakpɔ zɔđede, eye woade dzi fo na ameawo be woawɔ nugɔmekukuwo eye woado alɔ wo nɔewo le xeyixi kple afi si wohia le la, kpakple duta dɔwɔla tɔxewo be woakpɔ dzidzedze le hadomegbenɔnɔ, gakpɔnu kple dzɔdzɔmenunyanya fe nyawo me, abe ale si wɔŋlɛ di le Đodo ye ye sia me la ene, eye.
- e) be woano nutsotso dom de Dukɔ Fofuawo se Agbaledzinɔlagā la edziedzi abe ale si wòle dedinɔnyawo fe dɔđowó me ene, le gakpɔmɔnunyawo, hadomegbenɔnyawo kple hehexonyawo me.

DODO 74-LIA

Dukɔ Fofuawo se Habɔbɔ me nɔlawo doe le wofe kpedodzi-nya siwo ku de dukɔ manɔ dokusisiwo ɲu, abe ale si wòle Đodo ye ye a me ene be, woade bubu dukɔ siawo se lisowo ɲu eye woabu wofe hadomegbenɔnyawo ɲu, be woahe dekawɔwɔ va wofe gakpɔmɔnunyawo kple asitsadodow

me abe ale si wowone na duko de sia de le xexeame gogo la ene.

TA 12

DUKOWO DOME XODEASI DODOWO

DODO 75-LIA

Duko Fofuawo fe Habebə ado Xodeasi 'Danudoha si fe dzikpokpo te duko manɔ dokuisiwo anɔ. Woabu duko manɔ dokuisi siawo abe duko siwo mesu ate ɲu anɔ wo dokuiwo si, akpo woawo ɲuto dokuiwo dzidunyawo gbo hade o la ene.

DODO 76-LIA

Taqodzinu siwo ta wodo Xodeasi 'Danudoha sia do abe ale si wôle Dodo gbâto (10) me ene lae nye be:

- woado dukowó dome ɲutifafanyawo kple dedinononyawo de ɲgo.
- woado dukplonyawo, gakpmɔnunyawo, hadomegbenonyawo kple hehexonyawo de ɲgo le duko siwo mexɔ dokuisinɔnɔ hade o la me nɔlawo dome, eye woado wofe uiuli kple dzadzraðo hena dokuisinɔnɔ xɔnyawo de ɲgo abe ale si woahiā le du de sia de mee la ene, wotɔxewotɔxee. Duko de sia de fe dokuisinɔnɔ xɔxɔ

dodowoaku de dodo siwo dzi woda asi do le
xoadreasigbalé si te wode asii la me nuŋlodjivo nu.

- d) woade dzi fo na ameawo be, woade bubu amegbeto se gomekporokpwo kple ablɔdemenonu ḷu vovototo dede ađeke manɔmee de dzɔtsofe, ḷutsu alo nyɔnunyenye, gbegbɔgbɔlɔ alo subɔsubɔ ta o. Nenema ke woawoe be ameawo nade dzesi kpekpedeju xɔxɔ tso ame noewo gbo le xexeame fe nuvānyenye, eye,
- d) woakpɔ egbɔ be sɔsominasse le hadomegbenɔnyawo, gakpɔmɔnunyawo kple asitsatsanyawo me le Dukɔ Fofuawo fe Habobo me nɔlawo kata dome. Kpe de esia ḷu la, se makpɔ ame ađeke ḷkume o. Takpɔkpɔ na tadodzinu sia manye semegbetoto le Dodo 80-lia gome o.

DODO 77-LIA

1. Xodeasi Dodo la awɔ do le Dodo siwo te wode asii la nu le:
 - a) dukɔ alo anyigba siwo nye xoadiasi dukɔwo alo anyigbawo dzi.
 - b) dukɔ alo anyigba siwo woxɔ le futo si le xexemeva evelia (2 wɔxi)
 - d) dukɔ alo anyigba siwo ḷuti wo dzidulawo de asi le faa, hetɔ de Adaŋudoha sia fe dzikporokpɔ te la.
2. Woabu dodo siwo nu wotsɔ dukɔ alo anyigba ade de

Adaŋudoha sia te la ŋu tso xeyixi yi xeyixi eye woawo
dədədo le mo si nu wotsə anyigba ade wə xədeasinyi-
gbæe la ŋu ne ehiā.

DODO 78-LIA

Womabu dukɔ manɔ edokuisi si nye Dukɔ Fofuawo fe
Habɔbɔ me nola la abe xədeasi dukɔ ene o.

Ke woadø bubu na abe dukɔ siwo le wo dəkuisi la ene.

DODO 79-LIA

Xədeasi dodo si woawo de anyigba alo dukɔ de sia de ŋu
la anɔ Xədeasi Daŋudoha sia fe dzikpɔkpo te, eye totɔ alo
dədədo de sia de si woawo la anye nu si dzi dukɔ siwo fe
asi le anyigba alo dukɔ ma fe Xədeasinyawo me la kata
lɔ do abe ale si wole Dodo 83-lia kple 85-lia me la ene.

DODO 80-LIA

1. Xədeasi kpedodzinya siwo dzi woda asi do le Dodo 77-lia kple 79-lia kpakple 81-lia me, ku de dukɔ alo anyigba ade si mele edokuisi o ŋu la, anɔ tenu se de esime xeyixi si wodo la de.

Womabu nuŋlɔdi siwo le Dodo yeye la fe Ta sia me
la abe tsitretsitsi de dukɔwo dome se siwo bla Dukɔ
Fofuawo fe Habɔbɔ me nɔlawo la ene o.

2. Abe ale si wòle Dodo 77-lia me ene la, womawo Dodo
80-lia sia fe mama gbātɔ (1) ŋudɔ abe mɔnukpɔkpo

ene atso ahe Xodeasi Duko siwo le Xodeasi 'Danjudoha fe dzikpokpɔ te la dometo adeke fe dokuisinonoxoxo fe dodo wo de megbe o.

DODO 81-LIA

Woade mo siwo nu woadu Xodeasinyigba ade dzi le, alo dukɔ siwo fe kpopkpo te anyigba la anɔ la xodeasi nujlodjì si dzi wolɔ do hede asi ete la me.

Xodeasinyigba la ate ɲu anɔ Xodeasi 'Danjudoha la nyuto hä te faa.

DODO 82-LIA

Woate ɲu atɔ asi anyigba manɔ dokuisi si le xodeasi dodo blibo la alo efe akpa ade te la dzi abe tefe toxe si ɲu wole be ɲku nano vevie la ene, ke esia manye tsitretsitsi de Dodo 43-lia ɲu o.

DODO 83-LIA

1. Dukɔ Fofuawo fe Habobo fe do siwo ku de tefe tiatia toxe siwo ɲu wole be ɲku nano vevie la, akpo Dediniñɔ 'Danjudoha la ɲkume. Do siwo alɔ dodo siwo dzi woda asi do le Xodeasinyigba la fe nyawo me fe akpa adewo tɔtɔ kple asidada de dodo dzi de eme.
2. Woawo tadodzinu siwo wode dzesii le Dodo 76-lia me la nyudo le tefe toxe siwo fe nyawo me.
3. Le xodeasi dodo siwo dzi woda asi do nu la, Dediniñɔ

'Dañudoha la akpe de Xɔdeasi 'Dañudoha la ɲu le efe dɔwo wɔwɔ me le dunyahenyawo, gakpɔmɔnunyawo kple hehexɔnyawo me le tefe siwo ɲu wôle be ɲku nanc vevie la.

DODO 84-LIA

Anye dukɔ si le xɔdeasi nyigba ade dzi dum la fe dɔdeasi be, woakpɔ egbo be, ameawo fe nuwɔna adeke megble nu le dukɔwo dome ɲutifafa kple dedinɔnɔ ɲu o. Ne eva eme be xɔdeasi nyigba la nu nɔlawo fe nuwɔnawo di be yewoahe masɔmasɔ ade dukɔwo dome la, dukɔ si le dzi dum la ate ɲu azā efe ɲusè de wo dzi be ɲutifafa kple dedinɔnɔ le dukɔwo dome nagatɔ zi o. Dukɔ si le Xɔdeasi-nyigba la dzi dum la, ate ɲu awɔ asrafowo ɲudo le go sia me be woakpɔ ta na Dedinɔnɔ 'Dañudoha la fe tadodzinu vevito si nye sedziwɔwɔ la.

DODO 85-LIA

1. Le anyigba alo dukɔ manɔ dokuisi siwo womede ɲkɔ na be wonye tefe tɔxewo o gome la, Dukɔ Fofuawo fe dɔ siwo ku de asidaqedzi dɔdowó ɲu bubu kple wo totɔ fe nyawo kpo Takpekpegā la ɲkume.

TA 13

XODEASI 'DAJUDOH A TUTUDO

DODO 86-LIA

1. Dukɔ Fofuawo fe Habobɔ me nɔla siwo gbɔna woe aŋ
Xodeasi 'Dajudoh a la me.
 - a) Dukɔ Fofuawo fe Habobɔ me nɔla siwo le Xode-
asinyigbawo dzi dum,
 - b) Habobɔ la me nɔla siwo ŋkɔ dzi woto asii le Dodo
23-lia me vɔa womele xodeasinyigba adeke dzi
dum o, kple,
 - d) Habobɔ me nɔla siwo Takpekpegā la atia be
woawɔ dɔ hena fe etɔ ko. Ametiatia siawo fe
agbososo le Adajudoh a la me awɔe be Xodeasi-
nyigba dzidulawo kple esiwo mele anyigba
adeke dzi dum o la nasɔ le xexlɛme.
2. Xodeasi 'Dajudoh a me no dukɔwo atia ame si dze awɔ
dɔ nyuie de wo tede la ado de Adajudoh a la.

DODEASI KPLE IJUSEWO

DODO 87-LIA

Xodeasi 'Dajudoh a la awɔ efe dodeasi siwo gbɔna la le
Takpekpegā te. Efe dodeasi adewo nye:

- a) nutsotso siwo woxo tso dzidulawo gbo, tso xɔdeasi-nyigba siwo dzi qum wole gbo la ɲu bubu,
- b) kukudede siwo woxo tso Xɔdeasi-nyigbawo gbo tso wo dzidulawo ɲuti la ɲu bubu kple numedede xɔxɔ tso wo dzidulawo gbo; kple
- d) tsadidiwɔwɔ kple xɔdeasi-nyigba la me adakpo nuwo na wo dokuwiwo; kple
- d) afodede ade siwo hia la, abe ale si wole Xɔdeasi dɔdowó nue ene.

DODO 88-LIA

Xɔdeasi 'Daŋudoha awɔ nyagɔmekuku to biabia-ŋlodjivo dodo de Xɔdeasinyigba dzi nɔlawo kple dzidulawo siaa dome be woato esia wɔwɔ me anya nu si tututu le edzi yim le ameawo dome le dunyahehe dɔdowó, gakpɔmɔnunyawo, hadomegbenonyawo kple hehexɔnyawo gome. Adaŋudoha sia awɔ nutsotso na Takpekpegā la tso nu siwo ɲu woke do le efe nugɔmekukuwo me la ɲu.

AKɔDADA

DODO 89-LIA

1. Akɔdada fe mɔnukpɔkɔ ɖeka koe anɔ Xɔdeasi 'Daŋudoha me nɔla de sia de si.
2. Dodo si dzi ame siwo va takpekpe me hedaa akɔ la fe akpa gatɔ da asi do lae woaxɔ awɔ dɔe.

AFODEDEWO

DODO 90-LIA

1. Xodeasi 'Dañudoha la yuto awɔ se kple dodo siwo dzi woazɔ do le wofe dɔwɔwɔwo me la kple mo nu si dzi woatia wofe Zimenɔla atoe la.
2. Xodeasi 'Dañudoha la akpe ta abe ale si wole dodo la me ene eye mɔnukpɔkɔ anɔ anyi be Adajudoha me nɔlawo fe akpa gɔtɔ ate ɲu abia be woayɔ takpekpe hena nyati vevi ade ɲu bubu.

DODO 91-LIA

Xodeasi 'Dañudoha la ate ɲu abia eye woaxɔ kpekpedeju tso Gakpɔmɔnu kple Hadomegbenɔnyawo 'Dañudoha la kple Dɔwɔfe Tɔxewo gbɔ ne ehiā.

TA 14

XEXEME UɔNUDRɔFEGĀ LA

DODO 92-LIA

Xexeme Uɔnudrɔfegā la, anye Dukɔ Fofuawo fe Uɔnudrɔfegātɔ. Awɔ do le se siwo doe anyi la nu abe "Permanent Court of International Justice" ene. Uɔnudrɔfegā sia nye Dukɔ Fofuawo fe Dodo siwo wɔwɔ hena wo dɔkui kpokplɔ la fe akpa vevi ade.

DODO 93-LIA

1. Le nyatefe me la, dukɔ siwo kata le Dukɔ Fofuawo me lae do Uɔnudrɔsegā sia le se si te wode asii la nu.
2. Dukɔ si mele Dukɔ Fofuawo me o la ate ɔu akpo gome le Uɔnudrɔsegā sia me ke Takpekpegā la kple Dedinɔnɔ 'Daŋudoha la aðo aðaŋu tso dukɔ de sia de xɔxɔ ɔnu.

DODO 94-LIA

1. Dukɔ Fofuawo fe Habobɔ me nɔla de sia de awɔ de Uɔnudrɔsegā la fe dodo de sia de dzi le nya ade si woadrɔ ku de ejuti la me.
2. Ne wotso nya me na nyatɔ akpa eve eye akpa ade gbe be yemawɔ de Uɔnudrɔse la fe nyametsotsoa dzi o la, akpa si kpo be nya dzɔdzɔe le ye si la, ate ɔu atɔɔ efe nya la na Dedinɔnɔ 'Daŋudoha la eye ɔusè le Adanudoha la si be, woade afɔ si awɔe be nyatɔ akpa evelia wɔ de Uɔnudrɔsegā la fe nyametsotso dzi.

DODO 95-LIA

Womaxe mo na Dukɔ Fofuawo me nɔla adeke si dzro be yeatɔ ye fe nya ade ayii na trabina ade hena ɔkuléle de eju ne la o. Dodo sia li xoxo eye wole do wɔm hā.

DODO 96-LIA

1. Takpekpegā la alo Dedinono 'Dajudoha la ate ɲu abia alo axə adaju tso Xexeme Uɔnudrɔfegā la gbo le Sefɔdɛdewo me.
2. Dukɔ Fofuawo Habɔbɔ fe Dɔwɔhawo kple wofe alodzewo hā ate ɲu axə adaju tso Xexeme Uɔnudrɔfegā la gbo le Sefɔdɛdewo me ne Takpekpegā la de mɔ na wo ko.

TA 15

AGBALEDZINɔLAGĀ FE DɔWɔFE

DODO 97-LIA

Agbalédzinɔlagā kple dɔwɔla siwo ado abe lae anɔ dɔwɔfe sia. Takpekpegā lae atia Agbalédzinɔlagā la eye woanye ta na Dukɔ Fofuawo fe Habɔbɔ la. Ke Dedinono 'Dajudoha ado adaju na Takpekpegā la tso ame si fomevi woatia la ɲu.

DODO 98-LIA

Agbalédzinɔlagā la akpo gome le Takpekpegā la, Dedinono 'Dajudoha la, Gakpɔmɔnu kple Hadomegbenɔnyawo 'Dajudoha kple Xɔdeasi 'Dajudohawo fe takpekpweto me eye woawɔ efe dɔdeasiwo abe ale si Habɔbɔ la di tso esi la ene. Ana nutsonso tso efe dɔwɔwɔwo ɲu le fenuuwuwu Takpekpegā de sia de me tso Habɔbɔ la fe dɔwɔwɔwo ɲu.

DODO 99-LIA

Agbalédzinɔlagā la ana Dedinɔnɔ 'Daŋudoha la nanye kaba nuwɔna alo nudzɔdzo ađe si woxɔse be agblé nu le dukɔwo dome ɲutifafa kple dedinɔnɔ ɲuti.

DODO 100-LIA

1. Agbalédzinɔlagā la kple dɔwɔla siwo le ete la, maxɔ alo awɔ de dukɔ ađe me dziduđu alo dɔwɔfɛ adeke fe gbedede dzi o. Mele be woawɔ naneke alo ade afɔ adeke si made wo dzi abe Dukɔ Fofuawo fe Habɔbɔ fe xɔnuviwo ene o.
2. Dukɔ Fofuawo me nɔla de sia de ado bubu na Dɔwɔfɛ sia abe Dukɔwo fe nyui didi dɔwɔfɛ ene eye woagado kplamatse wo le mo adeke nu le wɔfɛ dɔwɔwɔwo me

DODO 101-LIA

1. Agbalédzinɔlagā la axɔ efe dɔwɔlawo le dodo si Ta-kpekpegā la wɔ da di la nu.
2. Woana dɔwɔla Adajudoha siawo gbɔna la wotɔxɛ wotɔxɛ eye Adajudoha siawo fe dɔwo atu ɲkume wo koŋ. Adaŋudoha siawoe nye Gakporonu kple Hadomegbenɔnɔ 'Daŋudoha, Xɔdeasi 'Dŋudoha kple bubuawo. Ke dɔwɔla siawo nye Agbalédzinɔlagā fe Dɔwɔfɛ la me nɔlawo.
3. Woaxɔ dɔwɔla siawo tso ameha vovovowo me le xexe-me godoo gake nu vevito si ɲu woalé ɲku do anye

ŋutete si le amea ŋu na do si ta wodi be woaxœ do la kple ame la fe agbe ɖuu nono si awœ be kpotsotsø adeke manœ efe dɔwɔwɔ ŋu o. Le esia wo katā me la, woawɔ dodo sî dze eye wodzɔ la de dɔwɔlawo fe fetu kple wofe gomekpɔkpwɔ ŋu.

TA 16

NYATCXEWU ŊU DODOWO

DODO 102-LIA

1. Se kple Asidadedzi dodo de sia de si dzi Dukɔ Fofuawo fe Habɔbɔ me nɔlawo ada asi do le Ɖodo yeye sia nu la aka Agbalɛdzinɔlagā fe dɔwɔfɛ la si. Woadee agbalɛ me enumake eye woade gbefā le eŋuti na Habɔbɔ me no dukɔwo katā.
2. Dukɔ siwo kpɔ gome le se alo asidadedzi dodo siwo Habɔbɔ sia wɔ hedee agbalɛ me le Ɖodo sia fe mama gbato (1) me la dometɔ adekemekpɔ mo ada afɔklɛ se alo dodo la le Habɔbɔ la de dɔwɔfewo dometɔ adeke o.

DODO 103-LIA

Ne eva eme be masɔmasɔ alo viuli ade do mo de Dukɔ Fofuawo me nɔlawo dome ku de wofe dɔdeasiwo wɔwɔ ŋu hā la, ele na dukɔ ma be wɔanɔ dɔdeasi siwo dze ŋgɔe la ya wɔ pεpεpε le dodo yeye sia nu.

DODO 104-LIA

Ele be se nade mɔ na Habɔbɔ la be woawɔ efe dɔdeasi le dukɔ siwo nye Habɔbɔ sia me nɔlawo la me le dodo yeye sia nu.

DODO 105-LIA

1. Ele be Habɔbɔ la fe dɔwɔla siwo wohiā be woawɔ dɔtɔxɛ ade le Habɔbɔ la me le dukɔ ade me la, nakpɔ gome de sia de si ɲu se de mɔ le na dukɔ ma me tɔwo la, esia awɔe be woate ɲu awɔ wofo dɔdeasi si ta Habɔbɔ la dɔ wo de afima la bɔbɔe.
2. Gomekporɔ siwo ɲu wofo nu tsoe le dodo sia fe mama (1) la, asu Habɔbɔ la tefenɔlawo kple dɔwɔla de sia de si Habɔbɔ la ado de dukɔ sia me be wɔawɔ dɔ ade na Habɔbɔ la si.
3. Takpekpegā la ado adanu tso nɔnɔme si me gomekporɔ siwo ɲu wofo nu tsoe le dodo sia fe mama 1 kple 2 me eye ne ehia be woawɔ se tɔxɛ de esia ɲu hā la, Takpekpegā la awɔe kple Habɔbɔ la me nɔ Dukɔwo.

TA 17

CGU DO DODOWO UJ CNCGID
NA SE YEYEAWO FE DO
GOMEDZEDZE

DODO 106-LIA

Hafi Dedinənɔ́ Ɗaŋudoha la nadze efe do gome abe ale si wôle Ɗodo 42 kple 43-lia me ene la, wona ŋuse Duko-Ene le Kpedodzinya si dzi woda asi do eye wode asi ete le Moscow le Kele 30-lia dzi le fe 1943 me be, duko ene mawo nawɔ́ deka atsi nuwɔ́na ade si di be yeagblé nu le xexeme dukɔ́wo fe dedinənɔ́ kple ŋutifafa me nɔ́nɔ́ ɲu enumake. Esiaa le Kpedodzinya la fe mama 5-lia me.

DODO 107-LIA

Dodo yeye sia fe akpa adeke mexe mɔ́ de dzidudu adeke be maho ava de duko siwo nye futowo na Habobo sia me nɔ́lawo, le xexemeua evelia (2) wɔ́wɔ́ me, la dome tɔ́ ade si atso de eju alo adze edzi kpata, akpasesetɔ́e la ɲu o.

TA 19

CWCM OMOWOGGCC

DODO 108-LIA

Takpekpegā la me nolawo katā fe ame eve, le ame etɔ de sia de dome ada asi de totɔ de sia de si woawo le Dodo siawo dometɔ ade ŋuti la dzi to akɔdada me eye Dedinɔnɔ 'Danjudoha la me nɔla siwo katā nye adanjudoha la me nolawo tegbee la katā ha ada asi de totɔ la dzi hafi woaxɔe atɔɔ awɔ dze.

DODO 109-LIA

1. Ne wòhiā be woawo totɔ le Dodo siawo dometɔ ade ŋu la, ekema woawo takpekpe si me Dukɔ Fofuawo katā akpɔ gome le. Woatia ŋkeke kple takpekpwɔfɔ de totɔ la wɔwɔ ta le takpekpe ma me eye ame eve, le ame etɔ de sia de si le takpekpea me la ada asi de tefea kple ŋkeke la dzi kpe de Dedinɔnɔ 'Danjudoha me nɔla asieke (9) fe asidada de edzi ŋu hafi woate ŋu ade afɔ ma. Le takpekpe sia wɔfɔ la, akɔdada fe monu dekā koe anɔ Habɔbɔ me tɔ de sia de si.
2. Hafi woaxɔ totɔ wɔwɔ ade le dodo sia ŋu la, be ele se nu la, ele be ame eve, le ame etɔ de sia de si ada akɔ le takpekpe toxɔ sia wɔfɔ la, nada asi de totɔ la dzi be ehia. Kpe de ema ŋu la, ele be Dedinɔnɔ 'Danjudoha me nɔla siwo li tegbee la katā hā nada asi de totɔ la dzi eye dukɔ siwo kata le Habɔbɔa me la nade asi totɔ yeye la te.

- Ne edzo be Takpekpe tɔxε sia hena tɔtɔ wɔwɔ le Habɔbɔ la kplɔ Dօdowɔ fe akpa ade ɲu hiā gake womete ɲu wɔe do ɲgɔ na Dukɔ Fofuawo fe Takpekpegā ewolia (10) wɔwɔ o la, ekema woadee nya siwo ɲu woabu le Takpekpe ewolia (10) wɔwɔ me la dome. Ne Takpekpegā la me nɔlawo dometɔ akpa gātɔ kple Dedinɔnɔ 'Daŋudoha me nɔla adre (7) lɔ de edzi la, ekema woawɔ dɔ tso eju.

TA 19

ASIDADA DE EDZI KPLE ASIDEDE DODOWO TE

DODO 110-LIA

- Dukɔ Fofuawo me nɔ dukɔ de sia de adzro dodo siawo ɲu le wofe dukplɔsewo nu eye woade asi nuŋlodj la te si anye dzesi be woda asi de edzi.
- Woatsɔ dodoŋlodj si te wode asii la ade asi na Amerika Dziduđu la eye eya ana nyanya dukɔ siwo kata de asi nuŋlodja te la kple Habɔbɔ la fe Agbalēdzinɔlagā la.
- Dodo yeye siawo adze dɔwɔwɔ gɔme nenye be China, Franse, Russia, Britania, Northern Ireland kple Amerika kple dukɔ gedewo fe dziduđu de asi nuŋlodj la ate eye wotsɔ wo de asi na Amerika Dziduđu la vɔ tetee ko. Amerika Dziduđu la ana nyanya dukɔ siwo katā de asi nuŋlodj la te eye wotsɔ wo de asi ne la.
- Dukɔ siwo katā fe dziduđuwo ade asi dodoŋlodj yeye

la te azu Dukɔ Fofuawo me nɔlawo tso gbe si gbe wofe
agbalɛwo do Habɔbɔ gbo la.

DODO 111-LIA

Woadzra Dodo ye ye sia fe nuŋlɔdi si wo gɔme wode de China, Fransegbewo me la de Amerika Dzuqdu la fe agbalɛ veviwo draðofe eye woade wofe kɔpiwo ado de dziqdu bubu si wo de asi nuŋlɔdiawo te la.

Dukɔ Fofuawo me Dziqduwo tefenɔlawo de asi Dodoŋlɔdi ye ye sia te kple Dzixɔse blibo.

Wode asi dodo sia te le San Francisco le Masa blaeve vo adelia (26) dzi le fe 1945 me.

**XEXEME UÇNUDRÖFEGÄ
ĐOANYI-SE LA**

DODO 1

Dukɔ Fofuawo fe Dodo wo zie wodo Xexeme Uɔnudrɔfegā la do be woanye Sedzikpɔdɔwɔfe na xexeme dukɔwo katā. Wodo Uɔnudrɔfegā sia anyi le Dukɔ Fofuawo fe Se nu.

TA 1

UɔNUDRDɔFEGĀ LA FE TUTUDO

DODO 2-LIA

Uɔnudrɔlagā siwo mede akpa adeke dzi o lae woatia be woawɔ dɔ le uɔnudrɔfe sia. Le wotiatia me la woſe dukɔ si me tɔwo wonye la manye moxenu o. Woatia wo de woſe agabe nyui nɔnɔ kple dɔnyanya kple ewɔwɔ le anukware me ta.

DODO 3-LIA

1. Uɔnudrɔla 15 woatia, eve ate ŋu atso dukɔ deka me faa.
2. Woabu Uɔnudrɔla ade si wotia vɔ hafi wova dze abe dukɔ eve me to ene la be enye dukɔ si me efe dukɔ-mevinyenye kple efe dɔwɔnawo de dzesi le wu la me tɔwo.

DODO 4-LIA

1. Woatia Uɔnudrɔlawo na xexeme uɔnudrɔfe sia le

Uɔnudrɔla siwo dzi woato asi la dome eye Takpekpegā la kple Dedinɔnɔ 'Daŋudoha woe atia Uɔnudrɔla siwo. Uɔnudrɔlawo fe Dowɔha adee atɔ asi Uɔnudrɔla siwo dome woatia amewoe tso la, le dodo si gbɔna la nu.

2. Le Dukɔ Fofuawo me nɔla siwo fe ame adeke mele Trabina si atɔ asi Uɔnudrɔlawo dzi gome la, dukɔ mawo me Uɔnudrɔlawo fe Habɔbɔ atɔ asi Uɔnudrɔla siwo dze la dzi na wɔfɔ dziduquwo eye dziduquawo ado wɔfɔ ŋkɔwo de asitɔamedzi tribina la. Wɔna siwo le Tribina fe Dodo 44 me, le se si wɔwɔ le Hague le fe 1907 me ku de ŋutifafa kple dzre kuklui-wo qede da le dukɔwo dome la nu.
3. Dodo si nu dukɔ ade si kpɔ gome le se sia wɔwɔ me, gake mehe nye Dukɔ Fofuawo me nɔla o la, atia Uɔnudrɔla na Xexeme Uɔnudrɔfe la anye be, woade asi dodo si Takpekpegā la awɔ to Dedinɔnɔ Daŋudoha fe adaŋudodo me la te.

DODO 5-LIA

1. Ne eglo godoo hā la, xleti etɔ do ŋgɔ na ametiatia wɔwɔ la Dukɔ Fofuawo fe Agbalédzinɔlagā la akpe Tribina si atia Uɔnudrɔlawo la kple dukɔ siwo kpɔ gome le Uɔnudrɔfe sia ɖoanyise la wɔwɔ me, be woato asi Uɔnudrɔla siwo dze awɔ dɔa la dzi be woatia abe ale si wòle Dodo 4 fe mama evelia me ene. Woado xeyixi na wɔna sia fe nuwuwu.
2. Dukɔ alo habɔbɔ adeke matɔ asi ame dzi woawu ene o eye womatɔ asi amewo dzi woawu ame eve tso wo dedukɔ me o.

DODO 6-LIA

1. Wodoe be dukɔ ade si adzro be yeato asi ame dzi ado da la nakpɔ wofe Uɔnudrɔsegà nunɔlawo kple senyalawo fe sukuwo kple dukɔwo dome Senyalawo fe habɔbowo hena aðaŋuxɔxɔ.

DODO 7-LIA

1. Dukɔ Fofuawo fe Takpekpegā fe Agbaledzinɔlagā la aŋlo ŋkɔ siwo wodo di la le alfabeta nu tso "A" yi dajo "Z" dzi abe ale si wòle Dodo 12 fe mama 2 me la ene.
2. Agbalèdzinɔlagā la atsɔ ŋkɔ siwo wòxɔ heŋlɔ de alfabeta nu la ado Takpekpegā la kple Dedinoñɔ 'Daŋudoha la ŋkume.

DODO 8-LIA

Takpekpegā la awɔ ametiatia la le edokuisi, Dedinoñɔ 'Daŋudoha la manɔmee. Nenema ke Dedinoñɔ 'Daŋudoha la hā awɔe Takpekpegā la fe asi manɔmee.

DODO 9-LIA

Ametialawo ado ŋkui be menye ame si tiام wole la fe dɔnyanya alo amenyenye qede koe hiā o ke boŋ be ame siwo woatia be woawɔ dɔ abe Uɔnudrɔlawo ene, le xexeme Uɔnudrɔfe la fe fufoso nafia be dɔwɔha blibo la me nɔlawo akpo xexeme dukɔwo domedzradonyawo gbo. Esia ate ju ava eme nenye be Uɔnudrɔla siwo wotia la tso xexeme senyalwo fe ha-tsotso vovovowo me, le xexeame godoo.

DODO 10-LIA

1. Ame siwo Takpekpegā la kple Dedinonɔ 'Daŋudohɑ la siaa tia lae woabu abe Uɔnudrɔla siwo dzi woda asi do la ene.
2. Uɔnudrɔla ade si dzi Dedinonɔ 'Daŋudohɑ la to asii alo wotia la azu Uɔnudrɔla godoo le Dodo 12-lia nu. Wonade deklemee le go sia me be ame la menye Adaŋudohɑ la me no la si anɔ anyi tegbee o.
3. Ne Takpekpegā la kple Dedinonɔ Daŋudohɑ la siaa tia Uɔnudrɔla eve tso duko deka me la, woatsœ be uɔnu-drɔla si nye xoxoto lae wotia, ale woade asi le esi nye devito la ɲu.

DODO 11-LIA

Ne eva eme be, le takpekpe gbātɔ si wowɔ hena Uɔnudrɔlawo tiatia vɔ megbe la, zikpui deka alo eve tsi anyi womekpɔ Uɔnudrɔla ne alo na wo o la, woagawo takpekpe evelia alo etɔlia be woate ɲu atia Uɔnudrɔlawo na zikpui siwo tsi anyi la.

DODO 12-LIA

1. Ne le takpekpe dede zi etɔ (3) megbe wokpo be tefe ade alo tefe adewo gatsi anyi si hiā na amewo la, woatia ame ade (6). Takpekpegā la atia ame ade (6) siawo dometɔ etɔ eye Dedinonɔ 'Daŋudohɑ la hā atia ame etɔ (3) mamleawo.

Woatia ame siawo ne Habɔbɔ la alo Dedinonɔ 'Daŋudohɑ la dometɔ ade bia be woatia ame alo

amewo ado ame siwo megate *ŋu* le Uɔnudrɔfɛ dem o la tefewo.

Ame si dzi ame akpa gatɔ da asi do le akɔdada me lae du dzi.

Woatsɔ ametiatia alo ametiatia wo fe ŋkɔ alo ŋkɔwo ado de Takpekpegā la kple Dedinɔnɔ 'Danjudoha la be, woalé ŋku de wo *ŋu* ahada asi de wo dzi.

2. Ne ametiala siawo da asi de ame ade si wotia dzi kple gbe deka elabena ame ma dze la, ekema woade ametiatia ma fe ŋkɔ wofe agbale me. Nenye be womede ame ade fe ŋkɔ ame siwo wole akɔ da ge na dome tsa kura o, abe ale si wole Dodo 7-lia mee ene hā la, woaxɔ nenem me ma ne wotiae.

3. Nenye be ametiadɔwɔfɛ la kpo be megahiā be woatia amewo to akɔdadame o la, ekema woade mɔ na asitɔtɔ amewo dzi tso Uɔnudrɔfea se ame siwo wotia xoxo la dome. Dedinɔnɔ 'Danjudoha la ado xeyixi si dzi woawɔ asitɔtɔ ame dzi sia be woaxɔ tefe siwo tsi anyi la.

Woatɔ asi ame siwo si akɔdada fe ŋusɛ le, le Takpekpegā alo Dedinɔnɔ 'Danjudoha me la ko dzi.

4. Ne eva eme be le akɔdada me la, ame eve dze dzessɔ, si gɔmee nye be, wofe nuxexlēwo so la, ekema Uɔnudrɔla tsitsi si le nyametsolawo dome la fe akɔdada atso nya me.

DODO 13-LIA

1. Ame siwo wotia na Uɔnudrɔfe nonɔ la, awɔ do fe asieke hafi woagawɔ ametiatia bubu. Gake woagate *ŋu* agbugbɔ ame xoxo siawo atia faa le wofe dɔwɔwɔ

fe nuuwuu. Amewo gbugbotia sia ava eme menye be ame gbātō siwo wotia la dometō atō fe dōwōwō awu enu le wogbugbogatia fe fe etō (3) dzaa ko megbe eye wo dometō atō (5) bubuwo hā fe xeyixi ade le fe ade (6) fe dōwōwō megbe.

2. Uɔnudrɔlagā siwo fe xeyixiwo awu enu le fe etō (3) kple fe ade (6) siawo me la fe tiatiawo gbokpo-kpo anye Xexeme Dukɔ Fofuawo fe Agbalēdzinɔlagā fe dɔdeasi. Dukɔ Fofuawo fe Agbalēdzinɔlagā la adzidze nu de Uɔnudrɔlagā siawo dzi nenye be wotiatia fe xeyixi akpa gbātō wu enu.
3. Uɔnudrɔfea me nɔlawo aganc wofe dɔwo wɔm pɛpɛpɛ nenye be wofe xeyixi de gake wometia ame de wo tese hadé o. Ne wotia ame de wo tese hā ele be woawu nya ade si ɲuti dɔ wɔm wonɔ la nu kej hafi adzo.
4. Ne eva hiā be ama ade tso lɔlɔnu faa be yeade asi le dɔ ɲu abe Uɔnudrɔlagā ene le Uɔnudrɔfea la, ele be wòaŋlo agbalē na Uɔnudrɔfea Dzikpolagā. Uɔnudrɔfea Dzikpolagā hā ado gbedeasi sia de Xexeme Dukɔ Fofuawo fe Agbalēdzinɔlagā. Nyanyanana siae awɔe be woanya be efe ɲkeke de be wòađe asi le dɔa ɲu eye efe nɔfɛ atsi anyi eyatā ahiā be woatia ame de etefɛ.

DODO 14-LIA

Ametiatia da de amewo tese le Uɔnudrɔfea ato mɔ si dzi wɔwɔ ametiatia gbātō toe la, gake ele be:

- a) Xexeme Dukɔ Fofuawo fe Agbalēdzinɔlagā nadé gbeja tso tese si wole ametiatia wɔ ge na la ɲu do ɲgɔ xleti deka.

- b) Abia tso amewo si be woŋlo agbalē hena wo xɔxɔ de tefe di gbɔlo la. Awɔ nu sia le DODO 5-lia nu.
- d) Xeyixi si woawɔ ametiatia la atso Dedinono Danjudoha la gbo.

DODO 15-LIA

Ne wotia ame ade abe Uɔnudrɔlagā ene de Uɔnudrɔlagā bubu tefe eye ame si le dzodzom la fe xeyixi ade susɔ be wòawu efe dɔwɔwɔ fe fe asieke la nu la, ekema ame ye ye si wotia la awu ame gbātɔ fe xeyixi la nu gbā hafi adze eya ŋuto to gome.

DODO 16-LIA

1. Uɔnudrɔlagā de sia de si le uɔnudrɔfe sia la, makpo gome le dunyahehe alo dudɔnunɔlanyenyenye alo dɔwɔna bubu fomevi adeke me o.
2. Ne ame ade fe nuwɔnawo fia nu siawo wɔwɔ fe dzesi ade la, ekema Uɔnudrɔfea alé ŋku de eŋu.

DODO 17-LIA

1. Uɔnudrɔfea fe uɔnudrɔla adekemekpo mo awɔ do abe ŋgonola na ame adeke o. Manye aðanjudola alo nyaxɔ-deamenu la na nyatɔ adeke hā o.
2. Uɔnudrɔfea fe ame adekemekpo mo ade nu nyadɔdɔrɔ adeke si me wòkpo gome le na nyatɔwo dometɔ deka abe ŋgonola, aðanjudola alo nyaxɔdemenu la ene la o.

Nu sia lo ame ade si nye efe dukɔ fe Uɔnudrɔla alo ekpɔ gome le uɔnudrɔ me le dukɔ bubu ade me alo enɔ nugɔmekuku habɔbɔ ade me kɔ la, hā de eme.

3. Ne ame ade fe nuwɔnawo fia wɔna sia tɔgbì ade la, ekema Uɔnudrɔ fe la alé ɔku de eŋu akpɔ.

DODO 18-LIA

1. Womekpo mo anya Uɔnudrɔla adeke de madzemadze dzi o. Hafi woanya Uɔnudrɔla ade la, ekema ele be Uɔnudrɔla susceawo kata nals de edzi be edze be woanyae vava, elabena mete ɔnu le efe dɔwo wɔ de dɔdo si dze la nu o.
2. Uɔnudrɔfea fe Agbalègblagā ana nutsotso tso Uɔnudrɔla sia ɔnu do de Xexeme Dukɔ Fofuawo fe Agbalèdzinɔlagā.
3. Nyanyanana fe agbalè sia awu Uɔnudrɔla ma fe dɔwɔwɔ nu le Uɔnudrɔfegā la me.

DODO 19-LIA

Ne Uɔnudrɔfea fe dɔwɔlawo le wɔfe dɔwo wɔm de Uɔnudrɔfea fe dɔdowu nu la, ele be woabu wo abe dukɔwo tefenɔlawo ene. Eya ta ele be woakpɔ gome si dukɔwo tefenɔlawo kpɔna ne wole wɔfe dukɔwo tese le gbeta dukɔwo me la.

DODO 20-LIA

Hafi woatsɔ dɔ ade asi na ame ade le Uɔnudrɔfea abe

Uɔnudrɔlagā ene la, ele be ame ma naka atam le Uɔnudrɔfea katā fe ɔkume eye woade adzɔgbe be yeawɔ yefe dɔwo pepe ame ɔkume makpɔmakpotɔe eye yeawɔe kple dzitsinya vavātɔ hā.

DODO 21-LIA

1. Uɔnudrɔfea ɔuto atia efe Zimenɔla kple Zimenɔla fe Kpedeguto alo Tefenɔla be woawɔ do hena fe etɔ (3). Woagbugbɔ wo atia faa hena fe etɔ (3) bubu.
2. Uɔnudrɔfea ɔuto atia efe Agbalèdzinɔlagā faa. Nenema ke wɔatia dɔwɔla bubu siwo kej wòkpo be woahiā la.

DODO 22-LIA

1. Afì sì Uɔnudrɔfea axɔ zi do lae nye "The Hague", gake esia mate ɔu axe mo na Uɔnudrɔfea be mate ɔu akpe ta le dukɔ bubu adeke si wòkpo be enyo na ye la me o.
2. Uɔnudrɔfea fe Zimenɔla kple efe Agbalèdzinɔlagā ya dze be woano tese si nye zi na Uɔnudrɔfea xesiaxi.

DODO 23-LIA

1. Uɔnudrɔfea anɔ dɔwɔwɔ dzi xesiaxi negbe dzaa mɔkeke de woxɔ. Uɔnudrɔfea atɔ asi xeyixi toxɔ si dzi woaxɔ mɔkeke sia.
2. Uɔnudrɔfea fe Uɔnudrɔlawo axɔ woawo ɔuto fe mɔkeke wotoxewotoxe le xeyixi si woadzro la nu.

Gake ele be woalé ñku de ñkeke si ame ma nadze mōkekeea gōme kple xeyixi si mōkeke la awu enu la ñu, ku de mōkekeduse la fe didime tso tefe si wodo Uɔnudrɔ̄fe la gōme anyi do la gbo.

3. Ele na Uɔnudrɔ̄lawo katā be woawo do le Uɔnudrɔ̄fea te madzudzɔ̄madzudzɔ̄. Ne wo dometo ade le mōkeke alo le do lém loo alo nudzɔ̄dzo kpata ade xe mo ne eye wōbia mo tso Uɔnudrɔ̄fea fe Zimenɔ̄la gbo la, eya ko hafi woate ñu ana moe be wōatsi afe.

DODO 24-LIA

1. Ne edzo be le kuxi toxé ade ta, Uɔnudrɔ̄la ade kpoe be yemakpɔ̄ gome le Uɔnudrɔ̄fea fe nyametsotso ade me o la, ekema ele be ame ma nana nyanya Uɔnudrɔ̄fea fe Zimenɔ̄la tso efe kuxi ma ñu do ñgo.
2. Ne Uɔnudrɔ̄fea fe Zimenɔ̄la la de dzesii taqdzinu toxé ade si ta wōkpɔ̄ be Uɔnudrɔ̄la ade makpɔ̄ gome le nya ade si ñu wono anyi do la dōdrɔ̄ me o la, ele be wōana nyanya Uɔnudrɔ̄la ma do ñgo.
3. Ne eva eme be Uɔnudrɔ̄la ma melɔ̄ de Uɔnudrɔ̄fea fe Zimenɔ̄la fe asidodo edzi dzi o la, ekema Uɔnudrɔ̄fea atso nya me na wo.

DODO 25-LIA

1. Ele be Uɔnudrɔ̄lawo katā nakpe ta de nyadōdrɔ̄ de sia de ñu eye ame adeke mafe tra le wo domé o. Ne ame ade manɔ̄ anyi o la, ekema ele be se nadje mo ne hafi.

2. Ne eva eme be Uɔnudrɔlagā siwo wòdze be woano anyi de nya ade ŋu fe xexlème le sue wu ame wuidéke la, ekema ele be Uɔnudrɔfea fe sewo nadé mɔ be woagato asi Uɔnudrɔla deka alo eve bubu dzi akpe de wo ŋu de ale si wòhiā la nu. Uɔnudrɔla siawo anɔ wo nɔewo dɔ lim le nyawo dɔdrɔ me.
3. Ne Uɔnudrɔlagā siawo fe xexlème de ame asieke la, ekema wosu anɔ anyi de nyadɔdrɔ ade ŋu le Uɔnudrɔfea.

DODO 26-LIA

1. Uɔnudrɔfea kɔ mɔ xesiaxi faa atia Uɔnudrɔlagā etɔ (3) alo wu nenema be woano anyi de nya tɔxε adewo ŋu. Nya siwo fomevi ŋu woatia amewo dɔ alea woe nye:
 - a) dɔwɔlawo fe nyawo.
 - b) mɔzɔnyawo tso dukɔ deka me yi bubu me, kple
 - d) nyakakadɔwɔfenyawo.
2. Uɔnudrɔfea kɔ mɔ ado Uɔnudrɔfe tɔxε ade anyi faa be wðalé ŋku de nya fomevi ade ŋu. Nyatɔwo ŋutɔe ada asi de Uɔnudrɔlagā siwo wodi be woadrɔ nya na yewo la fe xexlème dzi hafi woano anyi de nya la ŋu.
3. Uɔnudrɔfe siwo dzi woto asii le Dodo 26-lia sia me kɔe ate ŋu alé ŋku de nyawo ŋu de nyatɔwo fe didinu.

DODO 27-LIA

Ne Uɔnudrɔsea nɔ anyi de nya ade ɲu de Dodo 26-lia kple 29-lia nu la, ekema woabui be enye Uɔnudrɔsea fe nya ɲudowɔwɔ de dodo si dze la nu.

DODO 28-LIA

Uɔnudrɔfe siwo woadø anyi de Dodo 26-lia kple 29-lia nu la, woate ɲu ado wo anyi de tese bubu de sia de faa eye manye Uɔnudrɔsegā la fe Tanɔfea le Hague kokoko o. Tɔtɔ sia anye nyatɔwo fe lɔlɔnu hafi woawɔe.

DODO 29-LIA

Be woana be Uɔnudrɔsegā la fe dɔwɔwɔwo natsɔ afɔ kabakaba ta la, wode mo faa be Uɔnudrɔsea ɲutɔ nato asi uɔnudrɔlagā atɔ (5) dzi be woalé ɲku de nyawo ɲu eye woaso nu le nyatɔwo dome. Gake ele be nyatɔwo nada asi de uɔnudrɔlagā siawo dzi gbā hafi. Kpe de eju la, ne woto asi Uɔnudrɔlagā adewo dzi gake woxaxa la, woagatia ame eve bubuwo be woaxɔ de wo tese.

DODO 30-LIA

1. Uɔnudrɔsegā la awɔ dɔdɔwo de efe dɔdeasi siwo dzi woazɔ de la ɲu, vevitɔ se siwo aku de dodo siwo nu woazɔ do le Uɔnudrɔ me.
2. Uɔnudrɔsegā la fe Dodo siawo ana mɔnukpɔkɔ ɲkulédenjuławo alo nutefekpɔlawo be woate ɲu anɔ wɔfɛ Uɔnudrɔfewo nɔm gake akɔdada fe ɲusɛ manɔ wo si o.

DODO 31-LIA

1. Ne Uɔnudrɔlagāwo dometo ade tso dukɔ ade si nye nyatɔ me la, ele be woana mɔ Uɔnudrɔlagā ma be woakpɔ gome le wo dedukɔ fe nyadɔdrɔ me abe Uɔnudrɔlagā ene.
2. Ne edzɔ bena nyatɔ ade fe dukɔmevi le gome kpɔm abe Uɔnudrɔgā ene le nyadɔdrɔ la me la, ekema ele be nyatɔ būbuwo hā natɔ asi Uɔnudrɔlagā si nyo na wo la dzi tso Uɔnudrɔla siwo dzi wotɔ asi le Dodo 4-lia kple 5-lia fe dɔdonu, be woanɔ Uɔnudrɔlawo dome.
3. Nenye be nyatɔ ađeke fe dukɔmevi menye Uɔnudrɔlagā le nyadɔdrɔa me o la, ekema woana mɔ nyatɔwo be woatia Uɔnudrɔlagā henä nya la dɔdrɔ abe ale si wòdze le Dodo 31-lia sia fe mama 2-lia me la ene.
4. Dodo sia awɔ dɔ pe abe ale si Dodo 26-lia kple Dodo 29-lia wɔ dɔe la ene. Ne edzɔ alea la, ekema Uɔnudrɔfegā la fe Zimenɔla ana be:
 - a) Uɔnudrɔfegā la fe Uɔnudrɔlagā eve nana mɔ nyatɔwo fe Uɔnudrɔlagā si dzi woda asi do la be woaxɔ de wo tefe.
 - b) Nyatɔwo fe Uɔnudrɔlawo naxɔ de wo tefe faa ne edzɔ be Uɔnudrɔfea fe Uɔnudrɔlagā adewo mete ŋu va o.
5. Nenye be nyatɔwo sɔgbɔ wu eve hele nya deka ma vlim la, ekema woayɔ wo de Uɔnudrɔfegā la abe ale si wɔđe eme va yi ene. Ne wolé ŋku de nyaa ŋu gake díkeke ade va la, ekema Uɔnudrɔfegā la akpe atso

nya me. Uɔnudrɔfegā siwo wootia to Dodo 31-lia sia fe mama 2-lia, 3-lia kple 4-lia fe sewo nu la, mele be kpotsotsø adeke nanc wo ḡu abe ale si woto asi edzie le Dodo 2-lia; 17-lia fe mama 2-lia; 20-lia kple 24-lia me le Se Yeye la me la ene o. Ele be woawo hā ḡu nako le gowo kej me abe wo to Uɔnudrɔlagā bubuawo ene hafi woana mo wo woano anyi, ade nyaa ḡu.

DODO 32-LIA

1. Ele be fetu nanc Uɔnudrɔsea me nola de sia de si le xeyixi siwo katā woano Uɔnudrɔsea la.
2. Uɔnudrɔsea fe Zimenɔla axɔ adzo toxɔ de efe dɔwɔwɔ ta fe deka de sia de.
3. Uɔnudrɔsea fe Zimenɔla fe Kpedequtɔ ha axɔ adzo toxɔ de nkere de sia de si wowɔ do de Zimenɔla tese la ta.
4. Uɔnudrɔlagā siwo dzi woto asii le Dodo 31-lia nu gake womele do wɔm le Uɔnudrɔsea abe Uɔnudrɔlagāwo ene o la, axɔ ga home ade de wofe dɔwɔwɔ ta abe fetu ene.
5. Fetu, adzɔxɔxɔ kple teseqdodo siawo fe dodo anyi kpo Xexeme Dukɔ Fofuawo fe Takpekkpegā la fe nkume. Womatrɔ fexexe siawo, nenye be Takpekkpegā si do fexexeawo anyi la gale zi dzi o.
6. Hafi woadó kpe fetu si kon woaxe na Uɔnudrɔsea fe Agbalédzinɔlagā dzi la, ele be Xexeme Dukɔ Fofuawo fe Takpekkpegā naxɔ gbe tso Uɔnudrɔfegā l agbɔ gbä.

7. Dodo siwo Takpekpegā la awo la, ado kpe nonome siwo riū fexexe na ame siwo xɔ dzv̄dzo abe Uɔnudrɔfegā la fe Uɔnudrɔlawo kple wofe Agbalēdzinɔlagā ene la ano. Nenema ke woalé ŋku de ame siawo fe mɔzɔfewo xexe hā ŋue.
8. Womaxɔ adzɔga de fetu, adzo alo tefedodo siwo woana ame siawo la dometɔ adeke ta o.

DODO 33-LIA

Anye Xexeme Dukɔ Fofuawo fe Takpekpe la fe dodeasi be woaxe Uɔnudrɔfea fe nugblɛfewo abe ale si Takpe-kpegā la ado kpe dzii la ene.

TA 2

UɔNUDRɔFEGĀ LA FE ɻUTETE

DODO 34-LIA

1. Dukɔwo koe ate ŋu atɔ wofe nyawo ayi na Xexeme Uɔnudrɔfegā la be woalé ŋku de wo ŋu. Ame dekadekawo mele eme o.
2. Abe Dodo ene na Uɔnudrɔfea la, ate ŋu abia tso habɔbɔ siwo le xexeame godoo si be woado afɔ afɔta ne tso numekukuwo ŋu, ku de nya ade si ŋudo wɔm wôle la me sese ŋu. Uɔnudrɔfea awɔ efe lɔlɔnu ŋudo ne axɔ numekukua fe qasedidji siawo loo alo maxɔ wo o.

3. Nenye be nya ade ku de habobo alo takpekpe ade si woa do faa le Xexeame, si fe dodo adewo Xexeme Duko Fofuawo xɔ hele ejudo wɔm le Uɔnudrɔfea pu la, ekema Uɔnudrɔfea fe Zimnɔla ana nyanya habobo alo takpekpe ma tso nu siwo katā ayi dzi le nyadɔdrɔ ma me la ɔnu to agbalēñɔŋɔlɔ na wo me.

DODO 35-LIA

1. Ame siwo nye gomekpolawo le Dodo Yeye sia me koe ate ɔnu atso wofe nyawo ayi Uɔnudrɔfe siae.
2. Dedinɔnɔ Ḍajudoha la awɔ Se kple dodo tɔxε siwo dzi woazɔ do le nyadɔdrɔ le dukɔ siwomekpo gome le se sia wɔwɔ me o la dome, gake se kple dodoawo mawɔe be akpa eveawo dometɔ adeke fe gomekpoɔkpɔ nagbo ta le ehavi tɔ ɔnu le Uɔnudrɔfe la ɔkume o.
3. Ne nyatɔ ade menye Xexeme Duko Fofuawo fe Habobo me nɔla o la, ekema Uɔnudrɔfe la ado kpe ga home si wɔaxe abe nugblefe ene la dzi agblɔ ne. Dodo sia malɔ nyatɔ ade si kpɔa gome le fe siwo Uɔnudrɔfe la nyina la xexe me, de eme o.

DODO 36-LIA

1. Nya siwo ɔnudrɔfe la awɔ la anye nya siwo nyatɔwo ɔnudrɔfe la ɔkume, vevito nya siwo dzi woto asii le Xexeme Duko Fofuawo fe Dodo Yeye sia me.
2. Dukɔ siwo katā de asi se sia te la, ate ɔnu alé ɔku de nya si drɔm wole la fe nyatefe siwo dze go la ɔnu eye

woaxo Uɔnudrɔfe la fe nyametsotso la be edze le:

- a) se ade gomedede ɲu;
 - b) nuwɔna ade si lɔ dukɔwo dome Se de eme;
 - c) nyatefe xaxla ade si gomekuku ahe mama ade dukɔwo dome.
 - d) nutefedodo fomevi ade si hia be mama magado dukɔwo dome le Dukɔ Fofuawo fe dɔdeasiwo wɔwɔ me o.
3. Woade gbe be woawo de Kpedodzinya siwo dzi wɔtɔ asii le afi sia la dzi qememanɔmee de duka alo duka tɔxɛ adewo ta alo hena xeyixi ade.
4. Woatsɔ gbefadede be woawo de Kpedodzinya siawo dzi la ato Xexeme Dukɔ Fofuawo fe Agbalédzinɔlagā dzi. Agbalédzinɔlagā la, ata agbalé siawo eye woama wo na duka siwo katā le Se sia te, eye woادو de Uɔnu-drɔfegā la hā fe Agbalédzinɔlagā.
5. Kpedodzinya siwo katā wɔwɔ le Đodo 36-lia me, ku de Xexeme Dukɔ Fofuawo fe Uɔnudrɔfegā fe sea ɲuti la anɔ anyi tegbee. Woawo eŋudo daa eye wòakpɔ ɲusɛ de duka siwo katā le se sia te la dzi. Anye dzizizi be woaxo Uɔnudrɔfegā sia fe dɔwɔwɔ le Uɔnudrɔfe la fe zidzinɔxiwo.
6. Ne eva eme be, dzrenya ade dɔdrɔ ade fu eye wòhiā be woakpɔ da be Uɔnudrɔfe la dze adrɔ nya la alo medze o hā la, Uɔnudrɔfegā la ɲuto atso nya me be edze loo alo medze o.

DODO 37-LIA

Ne se si le do wom la do nya ade de trabina si Duko Fofuawo fe Habonx xoxotx "League of Nations" alo "Permanent Court of International Justice" do anyi eye nya la lɔ nyatx siwo de asi se yeyea te de eme la, woado nya la de Xexeme Uɔnudrɔsegā la be woawo do tso ejuti.

DODO 38-LIA

1. Xexeme Uɔnudrɔsegā si fe dodeasi wɔnye be wòadrx uɔnu le dukɔwo dome la, azɔ de se kple dodo siawc yu:
 - a) ele be dukɔ siwo dome dzrenya le la nada asi de dukɔwo dome sewo fe dɔwɔwɔ dzi;
 - b) ele be dukɔ siwo dome nya le la nalɔ de dukɔwo dome kɔnyinyi siwo dzi se da asi do la dzi;
 - c) ele be nyatxwo akpa evea, nada asi de dukɔwo dome Sefɔdède siwo dzi dukɔ uupkuwo katā da asi do la dzi;
 - d) Se ɔutinunyalagāwo fe nyamedzodzrowo kple afiatsotsowo, nafia mɔ siwo dzi woawo sewo ɔudo toe, abe ale si wôle Dodo 59-lia me la ene.
2. Uɔnudrɔfe la fe se sia ɔudowɔwɔ mate yu anye seme-gbetoto o, nenye be nyatx akpa eveawo lɔ de edzi ko.

TA 3

AFODEDEWO

DODO 39-LIA

1. Gbegbogblo siwo ụndị woawo le Uɔnudr̄fea woe anye Eŋlisigbe kple Frasegbe. Ne nyat̄wo l̄s be woawo Frasegbe ụndị le nya la d̄d̄r̄ me la, ekema woawo nyametsotso la hā le Frasegbe me. Nenema kee nenyē be wodoe be woadr̄ nya la le Eŋlisigbe me la, woawo nyametsotso la hā le Eŋlisigbe me.
2. Ne womed̄o kpe gbe si me woadr̄ nya la le dzi o la, ekema nyamedela de sia de ate ụ ad̄o gbe si nyo n̄ la to Frasegbe alo Eŋlisigbe ụnd̄w̄o me, gake Uɔnudr̄fe la awo efe nyametsotso le Frasegbe kple Eŋlisigbe me.

DODO 40-LIA

1. Nya siwo woat̄o va Uɔnudr̄fe la gb̄e la, ate ụ ato d̄odo si dzi woda asi do xoxo nu alo ate ụ anye to m̄obiagbale si woogl̄ do de Uɔnudr̄fe la fe Agbal̄edzin̄la me. Le go eve siawo kat̄a me la, woade ụk̄o na nya si tsom wole kple ameha siwo ụ nyā la ku do la.
2. Uɔnudr̄fe la fe Agbal̄edzin̄la ana nyanya ame siwo kat̄a nya la l̄ de me la.
3. Agbal̄edzin̄la la ana nyanya Duk̄o Fofuawo fe

Habobo me nolawo to Habobo la fe Agbalēdzinɔlagā dzi. Kpe de esia ɲu la, agana nyanya duko siwo fe anyinɔnɔ hiā la be woava Uɔnudrɔfe la.

DODO 41-LIA

1. Ijuse le Uɔnudrɔfe la si be wòawɔ dodo toxε siwo wòkpo be ahiā alo ade afɔ siwo wòkpo be ehiā na nya la fe afɔ nyui tsɔtsɔ de nyatɔwo kple ame siwo ɲu wotsɔ nya do la fe gomekpɔkpo ta.
2. Do ɲgo la, woana nyanya Dedinɔnɔ Daŋudoha la kple nyatɔwo katā tso afɔ siwo wodo be woade le nya la dɔdrɔ me ɲuti.

DODO 42-LIA

1. Mɔdɛde li be woate ɲu aŋɔ nyatɔwo kple ame siwo ɲu wotsɔ nya do la teſe.
2. Senyalawo ate ɲu axɔ nya de akpa eveawo nu le Uɔnudrɔfe la.
3. Nyatɔwo tefenɔlawo, wofe adajudolawo kple nyaxɔde amenulawo akpo gome si hia la le Uɔnua hena wofe dɔdeasiwo wɔwɔ pepeře.

DODO 43-LIA

1. Wɔnawo le Uɔnudrɔfe la dɔdrɔ me ama de eve: ate ɲu ato agbalēŋɔŋlo kple nufoso me.

2. Le agbalēnɔŋlo gome la, woade nya me na Uɔnu la kple ame siwo katā ɲu nya la ku do la. Ne ehiā la, woaxɔ ɲudodo kple agbalē siwo katā ku de nya la ɲu do ɲgo abe kpekpedeju ene.
3. Nyanudede alo susuđegbɔ̄ siawo katā ato Agbalēdzinɔla dzi le dodo kple xeyixi si Uɔnudrɔfe la da asi do la nu.
4. Woana agbalē siwo katā nyatɔwo aŋlo la fe tatawo nyahela akpa eveawo.
5. Le nyanudede to nufoso gome la, Uɔnudrɔfe la ase numedede tso qasefowo, ameawo tefenɔlawo, wofe adajudolawo, wofe nyagɔmekulawo kple wofe nyaxɔdeamenulawo gbo.

DODO 44-LIA

1. To nyatɔwo fe tefenɔlawo, wofe adajudolawo kple wofe nyaxɔdeamenulawo dzi la, Uɔnudrɔfe la abia kpekpedeju tso dukɔ siwo ɲu nya la ku do la fe dzidu-duwo si tso nyanyanana de sia de si ahiā la ɲu.
2. Woawɔ dodo sia ke ɲudɔ le nya ade si ɲudɔ wòle be woawɔ enumake le tefe ade, ahatsø afia enumake la ha fe afɔqdedewo me.

DODO 45-LIA

Uɔnudrɔlagātɔ, alo efe kpdeŋutɔ loo alo efe tefenɔla si anye Uɔnudrɔla dengtɔ, le dɔnyanya nu la ano Zime le nyawo drɔxi.

DODO 46-LIA

Woadrɔ nya le dutofo, negbe dzaa Uɔnudrɔfe la kpɔ be menyo o alo nyatɔwo gbe be dukɔmetɔwo alo ame bubu aðeke made to nya la me kpli yewo o.

DODO 47-LIA

Le Uɔnudrɔ de sia de me la, woanjɔ ale si wodrɔ nya lae la de agbalɛ me eye Agbalɛdzinɔla kple Uɔnudrɔla si no Zime la nadé asi ete.

DODO 48-LIA

Uɔnudrɔfe la awɔ dɔdowɔ de nyadɔdrɔ la ɲu ku de xeyixi si akpa eveawo dometɔ de sia de ade edokui nu kple nonɔme si me woawɔ esiawo kej le la kple ale si woanjɔ Uɔnudrɔ la metsonuwo ada di alo alée da di la ɲu.

DODO 49-LIA

Hafi Uɔnudrɔ la nadze egɔme la, Uɔnudrɔfe la ate ɲu abia tso nyahelawo tefenɔlawo si be woahé agbalɛ de sia de si ku de nyaa ɲu, si akpe de wo ɲu le nyamedede me la de go. Ne wogbe la, woade dzesii de segbalɛ me ada di.

DODO 50-LIA

Uɔnudrɔfe la ate ɲu abia tso ame deka ade, dɔwɔfe alo dɔwɔla ade si be woawɔ nyagɔmekuku le nya si drɔm wole la ɲu be woaxɔ nutsotso tso egbɔ le efe nukpɔkpɔ nu ku

de nya la ɲu.

Uɔnudrɔfɛ la ate ɲu ade afɔ sia xesiaxi si wòl5.

DODO 51-LIA

Ne wole nya la drɔm la, woate ɲu abia biabia adewo dase-foawo abe ale si DODO 30-lia da asi de edzi la ene.

DODO 52-LIA

Nenye be xiyixi si Uɔnudrɔfɛ la do be yeaxɔ nutsotsowo kple nyameqedewo de la, ate ɲu agbe nutsotso bubu siwo nyahela ade adi be yeana to agbaléŋŋɔlɔ me alo nufoso me la xɔxɔ, dzaa nyahela akpa evelia lo hafi.

DODO 53-LIA

1. Ne edzo be nyahelawo dometɔ ade mete ɲu va Uɔnudrɔfɛ la o, alo mete ɲu vli edokui ta o la, nyahela akpa evelia ate ɲu abia tso Uɔnudrɔfɛ la si be woatso afia dzɔdzɔe na ye.
2. Hafi Uɔnudrɔfɛ la nađe afɔ sia la, ele be woaka de edokui dzi blibo be nenemae wòle be nya la nawu enue, eye wòakpɔ Dodo 36-lia kple 37-lia dzi le efe afiatsotso la wɔwɔ me.

DODO 54-LIA

1. Ne nyahelawo tefenɔlawo, wofe adanjudolawo kple wofe nyaxɔdèamenulawo na wofe nutsotso vɔ la,

Zimenɔla la ade gbeʃa be nyanudejewo wu enu.

2. Uɔnudrɔlawo ate ŋu ayi amegakpui alo ablewɔ gbo aqatso nya me.
3. Uɔnudrɔfe la fe wɔnawo le dofe sia anye le adzame, eye woʃe numedzodzrowo katā ano xaxla.

DODO 55-LIA

1. Nyametsotso la anye esi dzi Uɔnudrɔla siwo yi ablewɔ gbo la fe akpa gātɔ da asi dɔ.
2. Ne edzo be Uɔnudrɔla siwo yi amegakpui gbo la ma de eve sɔɔce le woʃe nyametsotso fe akɔdada me la, ekema Uɔnudrɔlagaa si nye Zimenɔla la atso nya la me to akɔdada me.

DODO 56-LIA

1. Uɔnudrɔfe la ade susu siwo ta wotso nya la me nenema la agblo.
2. Woayo Uɔnudrɔla siwo drɔ nya la hetso nya la me la fe ŋkɔwo.

DODO 57-LIA

Ne edzo be Uɔnudrɔlawo katā meda asi de nyametsotso la dzi o la, Uɔnudrɔla ade si kpo be wometso nya la le yeʃe didi nu o, la ate ŋu ade eʃe susu agblo tso nyametsotso la ŋu le nyametsofe la.

DODO 58-LIA

Uɔnurdrɔlagā si nye Zimenɔla kple Agbalɛŋbla la ade asi afiatsotso si woŋlo la te eye woaxlēe le dutofo le Uɔnudrɔfe la. Ke woana nyanya nyatɔwo, wo tefenɔlawo kple wofe nyaxɔdeamenulawo do ŋgo.

DODO 59-LIA

Nyametsotso la ka nyatɔ akpa eve siwo dome wodrɔ nya le la ko.

DODO 60-LIA

Uɔnudrɔfe la fe nyametsotso anye mamlea eye akpa adeke inabia be woagbugbɔ nya la adrɔ na ye o. Gake le dzrewɔ-nyawo fe afiatsotso gome la, ne akpa aðe bia be woade nu si ta wotso afia la nenema do me na ye la, Uɔnudrɔfe la awɔe.

DODO 61-LIA

1. Woade mo be woagbugbɔ nya ade adrɔ ne eva de dzesi be nyati vevi adewo medze go le nya la drɔxi o, eye menye akpa si di be woagbugbɔ nya la adrɔ la fe vodada alo Uɔndrɔlawo fe nuðowɔe o.
2. Uɔnudrɔfe la avu nyagbugbɔdrɔ la nu, eye woato asi nyati yeye si dze go tae wòhiā be woagbugbɔ nya la adrɔ dzi.
3. Hafi Uɔnudrɔfe la nadze nya la gbugbɔdrɔ gome la,

akpo egbo be, nyatowo wo de nu siwo wodo na wo alo
nu si wobia tso wo si le nyametsotsoa me la dzi.

4. Ele be biabia be woagbugbo nya la adrɔ nado Uɔnudrɔfɛ la gbo, ne eglo godoo la, xleti ade (6) tso xeyixi si dzi nyatefe yeye si ta wòhiā be woagbugbo nya la adrɔ la dze go.
5. Ne wotso afia le nya ade me la, womagbugbo nya ma ke adrɔ le fe ewo (10) megbe o.

DODO 62-LIA

1. Ne dukɔ ade kpo be nya si drɔm wole la fe akpa ade agblɛ nu le ye ɲu le se gome la, ate ɲu abia tso Uɔnudrɔfɛ la si be woade mɔ na ye yeage de nya la me.
2. Uɔnudrɔfɛ la koe ade ɲugble tso biabia sia ɲu eye wòade afo si wokpo be edze la.

DODO 63-LIA

1. Ne dodo si nu wole afo dem do le nya si le Uɔnudrɔfɛ la ɲkume aka alo abɔ dukɔ bubu de eme la, ele be Uɔnudrɔfɛ la fe Agbalēdzinɔla nana nyanya dukɔ mawo enumake.
2. Dukɔ de sia de si woana nyanyae la, kpo mɔ ade nu nya la me, gake nyametsotsɔ si Uɔnudrɔfɛ la ana la, abla dukɔ ma kokoko.

DODO 64-LIA

Nyahela akpa eveawo axe wofe nugblèfe negbe dzaa de Uɔnudrɔfɛ la tso nya me hebia be akpa deka naxe novia fe nugblèfe.

TA 4

SUSUDEGBLO ADEWO

DODO 65-LIA

1. Uɔnudrɔfɛ la ate nyu ado adaju na nyatsola ade le sefɔdɛde adewo nyu abe ale si Dukɔ Fofuawo fe Dodo ye ye sia de moe la ene.
2. Woatsɔ biabia siwo katā me wobia Uɔnudrɔfɛ la fe adaju le la ado Uɔnudrɔfɛ la nkume. Woajɔ biabia siawo eye woatsɔ nuŋlodj de sia de si akpe de Uɔnudrɔfɛ la nyu le ejɛ adajuqdodo me la akpe de biabiawo nyuti.

DODO 66-LIA

1. Uɔnudrɔfɛ la fe Agbalèdzinɔlagā la ana nyanya dukɔ siwo adajuqdodo sia lɔ de eme la be woava Uɔnudrɔfɛ la.
2. Uɔnudrɔfɛ la fe Agbalèdzinɔla ana nyanya dukɔ ade si dze be wòava Uɔnudrɔfɛ la alo dukɔwo dome dɔwɔ-ha ade si Uɔnudrɔfɛ la kpo be ehiā be eya ha nakpo

gome le Uɔnudrɔfe la fe wɔnawo me.

3. Ne Uɔnudrɔfe la le mɔkeke me la, Zimenɔla ate ɲu ade afɔ sia eye wɔaxɔ nyamedede tso dukɔ alo dɔwɔha la gbo ku de nyati si ɲu bum wole la ɲu. Woawɔ esia le xeyixi si Uɔnudrɔfe la ado na wo la me to susudegblo la ɲɔŋlo ado de Uɔnudrɔfegā la de Zimenɔla loo alo woava Uɔnudrɔfegā la ade wo qokuiwo nu to nufoso me ku de nya si ɲu bum wole la ɲu.
4. Ne eva eme be dukɔ siwo ɲu wofo nu tso le Dodo sia fe mama evelia (2) me la dometo ade mexɔ kpekpegbale hafi Uɔnudrɔfe la nɔ anyi o la, ate ɲu abia be yeado yefe susudegblo de Uɔnudrɔfe la to agbaléŋɔŋlo me loo alo to amedobɔ ado de Uɔnudrɔfe la be woade enu.
5. Woade mo na Dukɔwo kple Dɔwɔha siwo na nutsotso to agabaléŋɔŋlo alo nufoso me alo to mɔnu eve siawo dzi la be, woade wofe susuwo agblɔ tso Dɔwɔha bubuwo fe susudegblo ɲu to mo ma ke dzi eye woawɔ esia le xeyixi si Uɔnudrɔfe la ado na wo la me.

Ne Uɔnudrɔfe la manɔ anyi ase nyawo o la, ekema Zimenɔla ade la afɔ si dze la le nya la ɲu. Agbalé-dzinɔla ado susudegblo ɲlɔdiawo de Dukɔ alo Dɔwɔha siwo hä do nyamedede mawo somevi da.

DODO 67-LIA

Uɔnudrɔfe la ana nyanya Dukɔ Fofuawo fe Habɔbɔ fe Agbalédzinɔlagā la, Habɔbɔ me nɔlawo fe Tefenɔlawo, Dukɔ bubuwo kple Dɔwɔhawo do ɲgo, eye le ɲkeke do di la dzi la, Uɔnudrɔfe la axlē efe susudegblowo tso nyati siwo ɲuti wobia adaju tso egbo la ɲu.

DODO 68-LIA

Le Uənudrɔfe la fe adaqudodo susudegbɔ dɔ sia wɔwɔ me la, azɔ de se siwo katā wodo anyi la dzi abe ale si eya ŋuto de dzesii ene.

TA 5

CWCM OMOWGCQCG

DODO 69-LIA

Tötɔ siwo woawɔ le Se yeye siawo me la aŋq dodo siwo wɔwɔ de Dukɔ Fofuawo fe DODOAWO me la nu. Woawɔ Se bubu siwo Takpekpegā la awo to Dedinɔnɔ Daŋudohɑ la fe adaqudodowo me ku de dukɔ siwo menye Dukɔ Fofuawo fe Habɔbɔ me nɔlawo o, vɔa wokpo gome le seawo ŋuɔwɔwɔcɔ me la ŋu.

DODO 70-LIA

Ijusē le Uənudrɔfe la si be woادoe da be woawɔ tötɔ le Se siwo wodo anyi la dometɔ ade ŋu ne ekpɔ be ehiā. Awɔ esia to agbalɛŋŋɔlɔ me na Habɔbɔ la fe Agbalɛdzinɔlagā la abe ale si wole Dodo 69-lia me la ene.